Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22
Scrisorī nefrancate nu se primescū. Manuscripte nu se retrimitū!
Birourile de anunciurī:
Braşovū, piaţa mare Nr. 22.
Insemnate mai primesc în Viena
Rudolfū Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalec, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, I. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube: în Hamburg: A. Steiner.
Preţulū inserţiunilor; o seria garmondū pe o colónă 8 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărī mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 banī.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ)

„Gazeta" ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unū anū 12 fl., pe şése lunī 6 fl., Pe trei lunī 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unū anū 40 franci, pe şése lunī 20 franci, pe trei lunī 10 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorī.
Abonamentulū pentru Braşovū:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulū I.: pe unū anū 10 fl., pe şése lunī 5 fl., pe trei lunī 2 fl. 50 cr. Cu dusulū în casă: Pe unū anū 12 fl. pe şése lunī 6 fl., pe trei lunī 3 fl. Unū esemplarū 5 cr. v. a. séu 15 banī.
Atâtū abonamentele câtū şi inserţiunile suntū a se plăti înainte.

Nr. 118.—Anulū LIII. Braşovū, Duminecă 27 Maiu (8 Iunie) 1890.

Braşovū, 26 Maiu st. v.

Românii noştri asupriţī de câte orī se întêlnescū laolaltă, doi séu trei, vorbescū şi se plângū cu dreptū cuvêntū de vremurile grele, ce au venitū peste capulū neamului românescu, şi mai totdéuna îi audī dicêndū: mai rĕu ca acum nicī că se póte!

Nu scimū décă aceştī fraţī Românī vorū mai dice totū aşa, după ce vorū ceti cea mai nouă circulară politică a Escelenţei Sale Metropolitului Mironū Romanul, din 21 Maiu, diua s. Constantinū, a celui dintâiu împĕratū creştinū.

Se póte sĕ fiă şi mai rĕu ca până acuma! Căcī ce ne spune circulara Escelenţei Sale?

Ne spune, că acum credincioşilorū bisericei române nu li-se mai iértă a se îndrepta cu durerile şi cu plângerile lorū nicī către archipăstorii lorū sufletescī, căcī acésta ar puté sĕ stêrnéscă mânia celorū dela putere.

E vorba aicī de adresa pacīnică şi legală, ce a îndreptat'o sinodulū parochialū dela biserica sf. Nicolae din Braşovū către părintele Metropolitū în cestiunea proiectului de lege pentru asilurile de copii séu, cum le numescū contrarii noştri, Kişdedovurī.

Ce a disū sinodulū în adresa sa?

A arătatū Metropolitului marile îngrijirī şi temerī, ce le-au produsū între credincioşii bisericei gr. or. proiectulū de lege pentru asilurile de copii şi l'au rugatū ca sĕ se întrepună cu întréga autoritate archieréscă şi sĕ stăruiască împreună cu ceilalţī archipăstorī şi alţī fruntaşī ai bisericei, ca acestū proiectū ameninţătorū pentru biserica şi neamulū nostru sĕ nu devină lege în forma, în care s'a presentatū dietei.

A cerutū aşadér sinodulū parochialū din Braşovū, ceea ce era şi este în dreptū a cere dela capulū bisericei sale orī şi care parochianū, îngrijatū de viitórea crescere morală, religiósă şi naţională a copiilorū sĕi.

Şi ce dice părintele Metropolitū în circulara sa?

Dice, că n'a făcutū bine sinodulū parochialū din Braşovū, că a arătatū îngrijirile şi temerile sale capului bisericei, căcī acestea suntū „de natură politică" şi nu cadū în competenţa sinódelorū parochiale.

Dice mai departe, că „mişcarea pusă în curgere şi continuată în sînulū bisericei", uşorū póte sĕ primejduéscă aşedămintele acesteia şi sfătuesce şi dojenesce pe întregū clerulū şi poporulū archidiecesei, ca sĕ suprime totū feliulū de mişcare în direcţiunea indicată şi sĕ se feréscă a pune în discusiune pe tĕrêmulū bisericescū cestiunī de natură politică, cum este aceea a asilelorū de copii.

Nu scimū, fost'a numai întêmplare, orī a fostū o acţiune combinată, că tocmai în aceeaşī di, din care este datată circulara Metropolitului, a apărutū şi în diarulū guvernamentalū „Kolozsvár" unū articulū, din care resuflă aceleaşī idei, ce le vedemū depuse în circulară.

Şi „Kolozsvar" găsesce, că sinodulū parochialū gr. or. din Braşovū face politică; şi elū susţine, că nu cade în competenţa acelui sinodū de a se ocupa de cestiunea Kişdedovurilorū; şi elū crede, că mişcarea pornită póte sĕ primejduiéscă biserica.

Ba mai multū, diarulū ungurescū îi dă Metropolitului sfatulū, ca „negreşitū" (mindenesetre) sĕ facă de scire sinodului, ca în viitorū sĕ nu se mai vaiete în numele poporului românū. Par'că a sciutū, că circulara cu „sfatulū şi admoniţiunea archierésca" era deja scrisă.

Cu tóte astea fóia guvernului se arată în afacerea adresei sinodului mai liberală decâtū Metropolitulū. Căcī, pre când Escelenţa sa vrea sĕ sugrume orī-ce discuţiune asupra Kişdedovurilorū în sînulū sinódelorū parochiale, numita fóiă recunósce, că până la unū punctū óre-care sinodulū *a fostū în dreptū* de a se ocupa de ea.

Precum se vede din articululū lui „Kolozsvar", ce'lū reproducemū mai josū, acesta recunósce, că sinodulū a fostū în dreptū a constata, că proiectulū de lege pentru Kişdedovurī îlū privesce ca primejdiosū din punctū de vedere confesionalū şi religiosū, pentru că ameninţă desvoltarea copiilorū, carī se ţinū de confesiunea gr. or. Numai aceea nu i-o iértă fóia ungurésca sinodului, că a aflatū periculosū acelū proiectū de lege şi din punctū de vedere „*naţionalū*".

Metropolitulū Mironū Romanul se arată fórte îngrijatū pentru instituţiunile cardinale ale statutului organicū alū bisericei. Cum de nu vede dér Escelenţa Sa în afirmarea fóiei ungurescī: cumcă unui sinodū parochialū nu-i este iertatū a accentua caracterulū *naţionalū* alū credincioşilorū bisericei, o periclitare a celui mai cardinalū punctū alū statutului, care dice clarū şi limpede, că biserica este *română?*

La tóte ocasiunile părintele Metropolitū însuşī a recunoscutū şi a enunciatū, că biserica, în a căreia frunte stă, este *naţională.* Cum s'ar puté dér ca credincioşii ei sĕ nu fiă îndreptăţiţī de a se îngriji deopotrivă de crescerea morală, religiósă şi naţională a copiilorū lorū? Îşī póte închipui Escelenţa sa o biserică *română* gr. or. autonomă în Ungaria şi Transilvania, cu limba ungurésca şi cu cântărī şi rugăciunī ungurescī?

Ce 'lū îndémnă dér pe părintele Metropolitū de a face dintr'o cestiune de viéţă pentru biserică şi credincioşii ei, o cestiune politică străină de competenţa sinódelorū?

Décă Escelenţa Sa ar fi ţinutū numai câtū de puţină sémă de demnitatea, de sentimentulū şi de consciinţa naţională a credincioşilorū sĕi, n'ar fi putută ajunge niciodată acolo, ca sĕ susţină, că a discuta asupra viitórei crescerī religióse şi românescī a copiilorū credincioşilorū sĕi, însémnă a face politică neiertată în biserică.

Acésta o potū dice contrarii neamului nostru, a cărorū dorinţă ferbinte este, ca sĕ uitămū cu-o di mai curêndū, că suntemū creştinī *românī*, dér capulū bisericei însuşī nu-o póte susţiné fără a nasce cele mai grave bănuielī, că se face toporişte duşmanului bisericei şi naţiunei sale.

Nu este pentru întâia óră, că Metropolitulū Mironū Romanulū, ne surprinde cu asemenī circulare politice, carī producū cea mai mare mâhnire nu numai în inimile credincioşilorū sĕi, ci în inimile tuturor Românilorū de bunū sêmţū.

N'ar trebui sĕ trécă cu vederea Escelenţa Sa, că cu câtū se înmulţesce numĕrulū circularelorū de acestū felū, cu atâtū mai puţinū credĕmêntū vorū da credincioşii sĕi cuvintelorū sale archierescī: că-i zace la inimă numai păzirea şi apĕrarea bisericei. Din contră se va nasce într'ênşii bănuiala, că Escelenţei Sale îi este mai multū de interesele celorū dela putere, carī nu voru sĕ sufere nicī unū felū de manifestaţiune românéscă, fiă pe tĕrêmulū politicū, orī bisericescū, orī socialū şi că vrea sĕ-o arate acésta în modū demonstrativū, făcêndu-şī vêlvă înaintea guvernului şi a diaristicei ungurescī.

Mai dice Escelenţa Sa în circulară, că organele superióre bisericescī nu-şī vorū pierde din vedere datorinţa de a face la loculū şi la timpulū sĕu, şi fără impulsū din partea mulţimei, totū ce pretindū interesele bisericei.

Acésta o putea dice părintele

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

IOANŬ.

Poveste.

A fostū odată ca nicī-odată, a fostū unū împĕratū şi o împĕrătésă şi dela tinereţe până la bĕtrâneţe n'au avutū decâtū unū singurū băiatū. Când a fostū de i-s'a născutū băiatulū, împĕratulū a făcutū mare veseliă, că nu mai putea de bucuriă că i-se născuse băiatū, că acum avea pe cine sĕ lase în loculū sĕu când va muri, avea cui sĕ lase împĕrăţia şi averea, şi a adusū împĕratulū musicī şi a datū poruncă în tótă împĕrăţia, ca toţī sĕ se veseléscă şi sĕ se bucure.

Dér la trei dile, când vinū ursitorile sĕ urséscă pe băiatū, cum va fi fostū de s'a întêmplatū că împĕratulū, împĕrătésa orī moşa, care va fi fostū, le-au auditū cum au ursitū pe băiatū şi l'au rênduitū sĕ móră spêndurată.

Câtū era împĕratulū şi împĕrătésa de veselī şi plinī de bucuriă, iute se schimbară şi din bucuria şi veselia, care era la curtea împĕratului, începe o jale şi o durere, şi o tristeţă fără de sĕmĕnū. Şi plângea împĕratulū, plângea împĕrătésa şi toţī plângeau de ţi-se rupea inima, că băiatulū cu câtū creştia, totū mai cu minte şi mai frumosū se făcea şi toţī se minuna câtū era de deşteptū. Împĕratulū ce sĕ facă, cum sĕ îngrijéscă pe băiatū mai bine, cum sĕ-lū păzéscă ca pe ochii din capū, s'a apucatū de i-a făcutū unū iatacū, o odăiţă a lui, dér aşa era făcută, că băiatulū trebuia sĕ trécă întâiu prin odaia împĕratului şi prin a împĕrătesei, ca sĕ dea la elū.

Băiatulū vedea mare jale la curtea tată-sĕu, vedea că e păzitū şi îngrijitū de aprópe, dér nu scia pentru-ce tóte astea şi se luase de gândurī. Odată îşī pune elū în capū sĕ întrebe sĕ-i spună şi lui pentru-ce într'una plânge împĕratulū şi împĕrătésa şi de ce e aşa de aprópe păzitū. Împĕratulū nu pré vrea sĕ spună, că nu vrea sĕ-lū facă şi pe băiatū sĕ fiă întristatū şi amărîtū, dér băiatulū ţinea una, ca sĕ-i spună, că décă nu-i spune de ce plânge, elū se omóră. Atuncī îi dise împĕratulū: „Plângū nenorocirea mea şi a ta, că la ursitorī ia fostū rênduitū sĕ morī spêndurată când vei împlini 19 anī". Va fi credutū orī nu băiatulū, dér vedea că tată-sĕu credea şi se topia în plânsete. Ce sĕ facă ca sĕ nu mai vadă atâta jale? Se hotăresce sĕ plece dela casa părinţilorū, spune şi la părinţī hotărîrea sa şi îşī ia calū de călĕriă şi banī de cheltuélă câtū a pututū sĕ ia şi plécă. Părinţii se înţelege au căutatū în tóte chipurile sĕ-lū împedece dela hotărîrea lui şi sĕ-lū facă sĕ nu plece, dér n'a fostū cu putinţă.

Cum plécă dela casa părinţilorū, merge băiatulū înainte, merge, merge, şi pe unde mergea se arăta tare milosū şi ajuta în drépta şi ajuta în stânga pe cine întêlnia şi pe cine putea. Merge elū înainte, merge, dér dela o vreme începe şi lui sĕ i-se isprăvéscă banii şi începe şi elū sĕ sĕrăcéscă, şi totū mai multū, totū mai multū ajunge la strîmtorare, câtū nu-i mai rĕmăsese nimica, ba îi móre şi calulū, şi băiatulū de împĕratū nu mai avea ce sĕ facă, şi se apucă sĕ céră de pomană. Şi mare greu îi venia că vedea elū, că lumea mai uşorū ia decâtū sĕ dea de pomană şi vedea cum unii dela alţii îlū trimetea, dér elū nu se supĕra şi nicī nu-i părea rĕu că ajutase atâta lume şi acuma nu se găsia unulū ca sĕ-lū ajute şi pe elū, ba odată unulū, ca sĕ scape de elū, îlū trimite la împĕrăţiă sĕ céră de colo că i-se va da mai multū, că era aşa de sĕracū de nicī hainele pe elū nu se mai ţinea.

Băiatulū câtū umblase în drumulū sĕu eşise din împĕrăţia tatălui sĕu şi dase în împĕrăţia altui împĕratū totū bogatū şi mare, şi împĕratulū acesta totū numai unū copilū, o fată avea. Băiatulū de împĕratū se duce la curtea împĕratului cu fata şi cere sĕ-lū miluéscă şi sĕ-lū ajute, dér cum e la împĕraţiă, că nu se prea ascultă sĕracii, unu îlū da afară, altulū îi vorbia vorbe aspre şi nicī unulū nu se găsia sĕ-i vie într'ajutorū. Din întêmplare fata împĕratului îlū vĕduse şi vĕduse, că nimenī nu-i dă nimicū, şi nu vrea ea ca sĕracū nemiluitū sĕ iase din curtea împĕratului, de aceea ea trimite sĕ-lū cheme la ea şi poruncesce sĕ-i dea ajutorū şi se duce fata şi la tată-sĕu şi-i spune de unū băiatū venitū după cerutū şi-lū rógă sĕ-i dea haine şi-i dă şi banī

Metropolitŭ şi fără a condamna şi timbra ca stricăciósă procederea sinodului din Braşovŭ, care şĭ-a împlinitŭ numai o sfântă datoriă către biserică şi capulŭ ei. Dér şi atuncĭ amŭ fi fostŭ în dreptŭ a-i aduce aminte de multele negliginţe, ce s'au comisŭ şi se comitŭ în apĕrarea intereselorŭ bisericei şi ale şcólei tocmai de către cei ce stau în frunte; neglігenţe neiertate, carĭ îndreptăţescŭ pe credincioşĭ de a fi îngrijaţĭ pentru apĕrarea intereseloru bisericei. Amŭ puté aduce în privinţa acésta esemple cu carulŭ, dér ne reservămŭ acésta pentru altă ocasiune.

Cea mai grea lovire nĭ-o dă părintele Metropolitŭ în fatala sa circulară nouĕ ḑiarelorŭ naţionale, ḑicêndŭ, că mişcarea, care îlŭ neliniştesce, s'a pornitŭ la îndemnulŭ acestorŭ ḑiare, „carĭ suntŭ deprinse a nu cruţa chiar nicĭ biserica şi instituţiunile ei pentru a pune în agitare spiritele şi a înscena demonstraţiunĭ de natură politică."

Suntemŭ dér acusaţĭ, că n'amŭ avé sêmţŭ pentru esistenţa bisericei şi a instituţiunilorŭ ei, noi, carĭ necurmatŭ rugămŭ şi conjurămŭ pe cei ce stau în fruntea lorŭ, ca sĕ nu o lase pradă lăcomiei duşmanului, noi, carĭ, când şi unde numai amŭ pututŭ, amŭ săritŭ în apĕrarea intereselorŭ bisericei şi ale şcólei române!

Ierte-i Dumneḑeu părintelui Metropolitŭ pĕcatulŭ ce'lŭ sĕvêrşesce, că nu scie ce ḑice susţinêndŭ aşa ceva atuncĭ, când îşĭ ia impulsulŭ dela d'alde „Kolozsvar", ferindu-se ca de focŭ de impulsulŭ, ce l'ar puté primi dela mulţimea credincioşilorŭ sĕi, din sidoxia cărora trăiesce.

Ar trebui sĕ scie Escelenţa Sa, că nu noi amŭ fostŭ aceia, carĭ amŭ datŭ impulsulŭ credincioşilorŭ, ci îngrijirile şi temerile lorŭ îndreptăţite ne-au datŭ nouĕ îndemnulŭ de a sprijinì şi părtinì o mişcare, care după cea mai firmă convingere a nóstră, numai spre binele bisericei şi a némului românescŭ póte fi.

Şi în viitorŭ ne vomŭ ruga la Dumneḑeu, sĕ schimbe gândulŭ şi sĕ îndrepteze voinţa Metropolitului Mironŭ şi a tuturorŭ archiereilorŭ noştri, carĭ facŭ şi gândescŭ ca dênsulŭ, ca sĕ ţină cu tótă tăria sufletului lorŭ la impulsulŭ mulţimei credincioşilorŭ lorŭ, éră nicĭdecum la impulsulŭ nenorocitŭ, ce'lŭ primescŭ dela cei dela putere, carĭ umblă sĕ ne dărîme şi biserica naţională, cum ne-au dărîmatŭ şi nimicitŭ drepturile nóstre politice-naţionale.

Revista politică.

Dinăuntru. Astăḑĭ nu mai e nicĭ un poporŭ în lume, care sĕ mai simpatiseze cu *asupritorii naţiunilorŭ nemaghiare* din acestŭ statŭ; nicĭ chiar Germanii, cu carĭ aceştĭ asupritorĭ se află în raporturĭ de alianţă, nu'şĭ mai potŭ înăbuşi indignaţiunea pentru prigonirile suferite de fraţii lorŭ germanĭ din Ardélŭ, Bănatŭ şi Ţéra unguréscă. Numai aşa se póte esplica strigătulŭ de alarmă datŭ în ḑilele acestea de ḑiarele de frunte germane „*Kreuzzeitung*" şi „*Volkszeitung*", ca „poporulŭ germanŭ din Berlin sĕ nu priméscă în modŭ sĕrbătorescŭ pe călĕtorii ungurĭ, carĭ voiau sĕ mérgă acolo, la serbările reuniunilorŭ de vênătorĭ, căcĭ prin o astfelŭ de primire s'ar aproba mĕsurile tiranice ce s'au luatŭ în Ungaria în contra limbei germane; poporaţiunea Berlinului nu se va înjosi a saluta în modŭ festiv pe representanţii unui poporŭ care, pe lângă despotismulŭ Ţarului, este celŭ mai aprigŭ prigonitorŭ şi asupritorŭ alŭ culturei germane, căcĭ acésta ar fi o pată pentru capitala imperiului". In urma acestorŭ articulĭ, cei din Pesta s'au grăbitŭ a da prin ḑiare scriitorilorŭ şi artiştitorŭ ungurĭ, carĭ voiau sĕ mérgă la Berlinŭ, sfatulŭ de a nu mai face acéstă escursiune. Insuşĭ scriitorulŭ germanŭ Paulŭ Lindau din Berlinŭ, care 'şĭ dă cóte cu Ungurii, a adresatŭ aranjatorilorŭ escursiunei în Pesta o scrisóre, în care 'i sfătuesce, că bine ar fi sĕ renunţe cu totulŭ la o primire sĕrbătoréscă, fiindŭ o astfelŭ de reservă impusă de împrejurărĭ; dér ca privaţĭ potŭ sĕ se ducă. Foile din Pesta şi o telegramă de erĭ ne spunŭ, că escursiunea la Berlinŭ şi Hamburgŭ nu se mai face. E de observatŭ, că articulii scrişĭ în „Kreuzzeitung" au fostŭ tipăriţĭ în ediţii separate şi trimişĭ de „Allgemeiner deutscher Schulverein" tuturorŭ familiilorŭ de frunte şi persónelorŭ cu vaḑă din Berlinŭ. Fóia de mai susŭ spune, că autorulŭ articulilorŭ e unŭ bărbatŭ de mare însemnătate şi-şĭ esprimă bucuria, că prin nevenirea Ungurilorŭ la Berlinŭ anuarulŭ capitalei imperiului germanŭ va fi scutitŭ de a cuprinde în elŭ unŭ episodŭ necinstitŭ. Nu credemŭ, că şoviniştii îşĭ vorŭ băga minţile în capŭ în urma acestei aspre lecţiunĭ, care ne arată, că cu liberalismulŭ şi constituţionalismul lorŭ celŭ falsŭ şĭ-au mâncatŭ omenia ca Ţiganulŭ biserica. Când nu va mai fi nicĭ alianţa cu Germania, lecţiunile, ce li-se vorŭ da, vorŭ fi şi mai amare.

Autonomia comitatelorŭ a ajunsŭ sub guvernarea fişpanilorŭ „liberalului" şi „constituţionalului" regimŭ ungurescŭ un flécŭ. Cea mai nouă dovadă despre acésta ni-a dat'o în ḑilele trecute paşa dela Bistriţa-Năsĕud. Vice-comitele Gottfried Lani ceruse sĕ fiă pensionatŭ. Comitetulŭ permanentŭ hotărî sĕ fiă pensionatŭ cu ḑiua de 31 Maiu n. Ce făcŭ Banffy-paşa? In contra legii, dispuse „alegerea" unui nou viceşpanŭ în adunarea estra-ordinară dela 19 Maiu publicându-se concursulŭ cu terminŭ de 4 ḑile, ér nu de 15 ḑile, cum prescrie legea. A făcut'o acésta, ca sĕ nu mai pótă concura nimenea altulŭ, decâtŭ candidatulŭ sĕu necualificatŭ, Panczel. Pentru a puté sĕvêrşi Banffy-paşa acéstă „alegere", se folosì de o pretinsă împuternicire ministerială, pe care însĕ n'a arătat'o nimĕrui şi nicĭ copiă de pe ea n'a vrutŭ sĕ dea celorŭ, carĭ s'au ridicatŭ în contra acestui actŭ de volniciă, pentru a o alătura la recursulŭ, ce aveau sĕ'lŭ adreseze ministrului. Fişpanulŭ nu vrù sĕ scie de nimicŭ, nicĭ de faptulŭ, că mai ântêiu trebuia aprobată de către ministru hotărîrea comitetului permanentŭ, privitóre la pensionarea viceşpanului, nicĭ de nelegalitatea publicărei concursului, nicĭ de necualificarea candidatului sĕu, care n'are nicĭ studii juridice necum esamene juridice, ci pe membrii adunărei comitatense nu i-a lăsatŭ nicĭ sĕ vorbéscă, ba li-a strigatŭ: celŭ-ce n'are chefŭ s'alégă, nu alégă, „alegerea" totŭ se va face, plângeţi-vĕ la ministrulŭ, duce-ţi-vĕ érăşĭ în deputaţiă la elŭ!" Fişpanulŭ poruncì comisiunei de candidare sĕ reguleze lucrulŭ şi eşì din adunare, strigându-i în trécĕtŭ membrului Lang, pe care nu'lŭ lăsase sĕ vorbéscă: „acum poţĭ vorbi". Urmà „alegerea", candidatulŭ fişpanului fŭ „alesŭ", adecă impusŭ cu puterea, ca viceşpanŭ. Acesta depuse jurămêntulŭ, ér fişpanulŭ, care se'ntorsese în adunare, rostì o vorbire, în care ḑise, că „chiar décă mĕ voiu duce din acestŭ comitatŭ, mâna mi-o voiu ţiné cu tóte astea asupra comitatului". Acum urmà cetirea protocolului luatŭ de Panczel asupra şedinţei, şi fŭ verificatŭ de vr'o 12 membri, carĭ au statŭ până la sfêrşitulŭ comediei fişpănescĭ, şi de funcţionarĭ. In protocolŭ se ḑice, că viceşpanulŭ Panczel a fostŭ alesŭ cu „unanimitate"! Protestulŭ maiorităţii congregaţiunei în contra „alegerei" viceşpanului e notatŭ în protocolŭ astfelŭ, că Banffy-paşa a scrisŭ cu mâna sa pe jumĕtatea cea albă: „protestulŭ în contra alegerei viceşpanului se înlătură pe calea presidială", încolo nicĭ de recursŭ, nicĭ despre desbaterĭ nu se cuprinde nimicŭ în protocolŭ. După şedinţă, séra la 10 óre a şi plecatŭ fişpanulŭ cu unŭ trenŭ extra, de bună sémă la Pesta, cum se crede, ca sĕ schimbe pretinsa împuternicire ministerială cu alta, care sĕ'i legaliseze acestŭ cutezatŭ actŭ de volniciă, în contra căruia s'a făcutŭ recursŭ. Nicĭ în Asia nu credemŭ, că se mai sĕvêrşescŭ asemenea volnicii.

Unŭ nou actŭ de despotismŭ asiaticŭ a sĕvêrşitŭ ministrulŭ ungurescŭ de culte şi instrucţiune faţă cu Rutenii din Ţéra unguréscă. Étă ce i-se scrie din Ungvar ḑiarului „Parlamentär": Precum se scie, în contra legii de naţionalitate s'a întocmitŭ în tótă Ungaria învĕţămêntulŭ în şcólele medii (de statŭ) esclusivŭ în limba minorităţii maghiare, care dispare, fiă că gimnasiile se află pe teritoriu slavŭ, germanŭ orĭ românŭ. Limba maghiară este în tótă Ungaria mai multŭ decâtŭ limbă a statului; limba Slavilorŭ, Germanilorŭ şi Românilorŭ, carĭ formézā majoritatea preponderantă a poporaţiunii, au valóre numai în vieţa privată, anume numai în vieţa familiară. In gimnasiulŭ de aci s'au propusŭ decĭ tóte obiectele de învĕţămêntŭ esclusivŭ în limba maghiară, afară de instrucţiunea în religia gr. cat., care se preda de catehetulŭ respectivŭ în limba slavă veche, limba bisericii, deórece tinerimea scolară e ruténă. La începutulŭ anului acestuia direcţiunea gimnasială în hiperzĕlulŭ sĕu a impusŭ catechetului sĕ propună şi religia în limba maghiară. Catechetulŭ protestà la episcopulŭ şi acesta trimise ministrului protestulŭ. Albin Csaky, precum spune acum „Listok", aplicà receta maghiară: impuse ca religia în cele patru classe gimnasiale inferióre sĕ se predea în limba maghiară tinerimei rutene, totŭ aşa şi în cele patru classe superióre concedêndŭ, ca tinerii, carĭ vréu sĕ înveţe teologia, sĕ priméscă „după putinţă" instrucţiunea religiósă şi în limba maternă. Decisiunea vorbesce destulŭ de lămuritŭ; nicĭ măcarŭ biserica slavă unită cu Roma nu scutesce poporulŭ ruténŭ de peirea naţională; casulŭ acesta arată, ce intenţiunĭ au stăpânitorii din Pesta. Aceste intenţiunĭ le are despoticulŭ regimŭ ungurescŭ faţă cu tóte naţiunile nemaghiare din acestŭ statŭ, dér zadarnice 'i vorŭ fi nenorocitele sbuciumărĭ!

Deputaţii ungurĭ de dincolo de Dunăre în Ţéra unguréscă, bântuiţĭ fiindŭ şi ei de *nebunia maghiarisării*, s'au hotărîtŭ sĕ bată şi ei apa'n piuă înfiinţândŭ unŭ Kulturegylet, care sĕ lăţéscă pretinsa cultură naţională maghiară întrĕ cetăţenii de limbă nemaghiară de dincolo de Dunăre. Intr'unŭ apelŭ adresatŭ către societatea maghiară, ḑicŭ „patrioţii" subscrişĭ în elŭ, că „patriotismulŭ nu e legatŭ de limbă în nicĭ o parte a ţĕrii". Atuncĭ ce vréu jupânii cu maghiarisarea, décă patriotŭ póte fi şi cetăţénulŭ de limbă nemaghiară? Étă ce vréu: poporulŭ maghiarŭ nu numai nu

---

şi-i ḑice sĕ vie şi a doua ḑi. Băiatulŭ îi mulţămesce, se duce şi se 'mbracă cu hainele căpĕtate şi a doua ḑi ér vine, ba vine şi a treia ḑi şi fata cum îlŭ vede, aşa mai bine îmbrăcatŭ, îlŭ chiamă la ea şi îlŭ mai întrébă, că cine e şi de unde e şi băiatulŭ îi rĕspunde, că e din cutare orĭ din cutare oraşŭ; se 'nţelege că nu i-a spusŭ cine e şi de unde e. Fata s'a ganditŭ că póte i-ar merge mai bine sĕ rĕmână acolo şi-lŭ face de intră slugă la curtea împĕratului. De o camdată i-a datŭ şi lui acolo o slujbă la bucătăriă, sĕ fiă ca unŭ felŭ de ajutorŭ bucătarului, dér băiatulŭ de împĕratŭ nu se arăta nemulţămitŭ, ci totŭ ce i-se da sĕ facă făcea din tótă inima şi se purta tare cuminte.

Şade ce şade la bucătăriă până ce bucătarul însuşĭ vĕḑêndŭ purtarea lui se duce la împĕratulŭ şi cere sĕ-i dea altă slujbă, că e pĕcatŭ de unŭ aşa băiatŭ cu minte sĕ stea la bucătăriă, sĕ fiă totdéuna murdarŭ. Impĕratulŭ îi rĕspunde, că: „sĕ fiă cuminte sĕ-mĭ cetéscă cartea ce am," că avea elŭ o carte de nu o putuse ceti nimenĭ şi dase sfară în ţéră împĕratulŭ, că cine se va găsi sĕ i-o pótă ceti măcarŭ jumĕtate, îi dă fata de nevastă şi jumĕtate împĕrăţia. Mulţĭ se'ncercaseră, dér nu putuse nimenĭ. Impĕratulŭ face séra masă şi chiamă şi pe băiatulŭ de împĕratŭ şi vré sé'lŭ încerce şi'lŭ întrébă cine e, de unde e şi cine e tatălŭ sĕu, şi băiatulŭ îi rĕspunde totŭ cum rĕspunsese fetii împĕratului şi atuncĭ împĕratulŭ îi dă cartea. Băiatulŭ de împĕratŭ numai câtŭ se uită la carte şi începe sĕ cetéscă şi cetesce, cetesce şi cu câtŭ cetia, împĕratulŭ plângia şi la jumĕtate cartea împĕratulŭ se scólă de pe tronŭ şi îlŭ pune pe elŭ. Atuncĭ băiatul de împĕratŭ începe şi elŭ sĕ plângă, scóte hârtiile din sînŭ şi arată cine e elŭ şi spune, că are sĕ móră când va fi de 19 anĭ. Impĕratulŭ nu vrea sĕ scie, elŭ vrea sĕ se ţină de vorbă şi aduce şi pe fată şi'i logodesce, că şi fetii îi plăcea, că era cu minte, era frumos şi de ném mare.

In timpulŭ de după logodnă împĕratulŭ avea o nuntă, că cununase şi elŭ pe altu şi vrea împĕratulŭ sĕ mérgă şi ginere-sĕu, însĕ acesta rĕspunde, că nu merge, că are trébă, dér décă ţine împĕratulŭ atâtŭ de multŭ, va veni mai târḑiu. Aşa se duce împĕratulŭ şi împĕratésa şi cu fiă-sa şi când era vremea aştéptă împĕratulŭ, aştéptă împĕrătésa, dér mai alesŭ fiă-sa aştéptă, aştéptă şi Ioanŭ, cum îlŭ chema, nu mai vine. Numai decâtŭ se duce sĕ-lŭ caute, dér nu-lŭ găsesce şi fata începe sĕ plângă şi ţipă şi vrea sĕ se omóre. I-se dă de veste împĕratului, ce vrea fata sĕ facă şi împĕratulŭ se scólă şi o face sĕ fiă liniştită şi spune, că-lŭ va găsi elŭ, şi îlŭ caută împĕratulŭ în tóte părţile, dér nu-lŭ găsesce. Atuncĭ îi vine în minte şi dă şi prin grădină şi când colo ce sĕ védă? In grădină era unŭ nucŭ mare şi băiatulŭ de împĕratŭ era întinsŭ josŭ la pămêntŭ şi cu braţele întinse. Ce sĕ facă împĕratulŭ? Ii dă în gândŭ sĕ stea sĕ aştepte, sĕ vadă ce e de făcutŭ, şi cum sta elŭ şi aştepta, deodată vede că se crépă pămêntulŭ şi ese ca unŭ băiatŭ şi cu o panclică şi îlŭ ridică pe băiatulŭ de împĕratŭ şi vrea sĕ'lŭ spênḑure, şi éră îlŭ lasă în josŭ şi éră îlŭ ridică. Când a fostŭ de l'a ridicatŭ a treia óră numai ce s'a repeḑitŭ împĕratulŭ şi l'a apucatŭ şi nu l'a lăsatŭ şi s'a dusŭ cu elŭ în palatŭ şi l'a păḑitŭ până a doua ḑi când şi-a venitŭ în fire.

Atuncĭ trecuse ciasulŭ celŭ rĕu, trecuse de 19 anĭ şi de spusele ursitorilorŭ şi împĕratulŭ şi fata şi toţĭ dela curtea împĕrătéscă era de nu mai putea de bucuriă. Impĕratulŭ îi ḑice, că acuma póte sĕ facă nunta, că e scăpatŭ, dér băiatulŭ de împĕratŭ era cu gândulŭ şi la părinţii lui, carĭ îlŭ scia acuma mortŭ şi de aceea ḑise către împĕratulŭ:

— „E adevĕratŭ, înălţate împĕrate, că am scăpatŭ, dér cum aşĭ putea eu sĕ facŭ nunta şi sĕ fiu veselŭ când sciu, că la tatălŭ meu e mare jale, căcĭ crede că sunt mortŭ, că tocmai acuma eram sorocitŭ de ursitorĭ sĕ morŭ; lasă-mĕ sĕ mĕ ducŭ sĕ le dau de scire, că n'am muritŭ, sĕ se bucure şi ei cu noi dimpreună, că nu s'a mai pomenitŭ vr'o dată ca sĕ nu se întêmple după cum au ursitŭ ursitorile". Şi s'a învoitŭ sĕ se ducă băiatulŭ la părinţii lui de li-a datŭ de scire şi apoi cu mare bucuriă şi cu mare veseliă a făcutŭ nunta, ca toţĭ domnii şi ca toţĭ împĕraţii, şi vorŭ fi trăindŭ şi acuma de nu vorŭ fi muritŭ.

G. I. Pitişŭ

se sporesce, dér prin emigrărĭ scade repede. De acéstă peire vrê sĕ'lŭ scape regimulŭ şi jupânii kulturegyletiştĭ prin maghiarisarea popórelorŭ nemaghiare, care se sporescŭ, suntŭ trainice şi cu greu îşĭ părăsescŭ căminulŭ. De aceea mişcarea kulturegyletistă şi uneltirile regimului suntŭ ultimele încercărĭ ale desperării. Dér apelulŭ îşĭ are şi partea sa comică. După ce se spune în elŭ nedevĕrulŭ, că cetăţenii de limbă nemaghiară din acea parte a Ţĕrii unguresci se alătură bucurosŭ la cultura maghiară — vorbă sĕ fiă, că têrgŭ se face — amintesce cestiunea emigrării Ungurilorŭ ḑicêndŭ, că emigrarea se sĕvêrşesce în linişte şi fără sgomotŭ, aşa că puţinŭ s'a auḑitŭ de ea, deşi se sĕvêrşesce în mase multŭ mai marĭ, decâtŭ în Ungaria de susŭ. Şi ce mijlóce credeţĭ c'au găsitŭ „înţelepţii“ deputaţĭ ungurĭ pentru a-o împedeca? Infiinţarea unui Kulturegylet! Apoi sĕ nu pufnescĭ de rîsŭ? Nu scii ce sĕ ḑicĭ, cum observă şi „Sieb. Deut. Tgbltt.“, e mai mare nesciinţa, orbirea orĭ fanatismulŭ? Bieţii „patrioţĭ“ şi-au perdutŭ sărita, ér Sĕcuiulŭ Beksics, subscrisŭ în apelŭ ca referentŭ, va fi rîḑêndŭ în pumnĭ, că i-a pututŭ duce pe ghiaţă. Nemaghiarii de dincolo de Dunăre vorŭ avé cu o comediă mai multŭ.

Filoxera maghiarisării voescŭ patrioţii sĕ o introducă şi în *Slavonia*, dér acolo li-se înfundă iute mâţa 'n sacŭ. „Agramer Tagblatt“ vorbindŭ de politica maghiară faţă cu naţionalităţile din Ungaria, ḑice, că rassa maghiară formeză de faptŭ minoritatea în conglomeratulŭ popórelorŭ din ţĕrile corónei St. Stefanŭ şi de aceea se lucréză cu tóte mijlócele, ca acestei rasse sĕ'i întroducă puterĭ próspete, atâtŭ fisice câtŭ şi intelectuale, din alte naţionalităţĭ ale Ungariei. Despre aceste uneltirĭ raporteză, ḑice fóia croată, ḑiarele române din Ardélŭ, istorisescŭ sĕrmanii Slovacĭ, ai căroră copii în cea mai fragedă etate li-se răpescŭ părinţilorŭ, pentru ca sĕ fiă crescuţĭ ca maghiarĭ în Ungaria de josŭ. Acum Kulturegyleturile au plăcerea, cum se pare, a'şĭ întinde uneltirile lorŭ şi în Slavonia Croaţiei sub pretextŭ, ca pe cei 50,000 de Maghiarĭ de acolo sĕ'i pĕstreze rassei maghiare. „Admiţêndŭ, ḑice fóia croată, că ar fi atâţa Maghiarĭ, carĭ se bucură de ospitalitatea Croaţiei, întrebămŭ: cum are de gândŭ reuniunea sĕ'şĭ împlinéscă acéstă misiune. Cunoscuta lucrare agresivă şi violentă a Kulturegyleturilorŭ trebue sĕ deştepte în fiă-care patriotŭ croatŭ cea mai mare îngrijire şi sĕ facă pe guvernulŭ croatŭ a-le interḑice orĭ-ce activitate în ţĕră, sĕ'i apere ţĕrii dreptulŭ sĕu de casă, precum e datoria fiă-cărei ţĕrĭ faţă cu elementele strĕine periculóse. Raportulŭ de adḑi alŭ Croaţiei cătră Ungaria, cu tótă înţelegerea reciprocă oficială, numai bunŭ nu e. Ţéra cu sufletulŭ ei rănitŭ se luptă în contra volniciilorŭ maghiare şi e revoltătorŭ a auḑi, că o reuniune, care prin faimósa ei activitate şi-a atrasŭ dispreţulŭ generalŭ alŭ tuturorŭ ómenilorŭ cu adevĕratŭ iubitorĭ de dreptate, vrea sĕ-şĭ estindă lucrarea sa şi în ţĕra nóstră. Cu scârbă a auḑitŭ Croaţia scirea, că o reuniune, care s'a făcutŭ vinovată de o procedere atâtŭ de revoltătóre, cum e răpirea copiilorŭ slovacĭ, cutéză şi numai a se gândi, că guvernulŭ unui poporŭ slavŭ i-ar puté permite o activitate în ţĕră. Durere, Maghiarii au învĕţatŭ sĕ judece poporulŭ croatŭ după bărbaţii carĭ-'lŭ represintă oficialŭ — cum e bunulŭ patriotŭ maghiarŭ br. Khuen Hedervary — şi pornindŭ dela acéstă falsă părere, potŭ cuteza a crede, că poporulŭ Croaţiei va privi în linişte uneltirile reuniunei d'a câştiga proseliţĭ.. în interesul ideii Maghiariei marĭ. Ne crede, precum se vede, deja destulŭ de bătuciţĭ, ca sĕ putemŭ suferi chiar amestecŭ în cele mai intime raporturĭ ale nóstre din partea unei astfelŭ de monstruóse reuniunĭ. Dér se înşélă fórte. Sufletulŭ poporului va lucra cu tótă puterea în contra astorfelŭ de uneltirĭ de maghiarisare şi nicĭ unŭ guvernŭ croatŭ nu va fi în stare sĕ resiste indignaţiunei morale a poporului pentru unŭ astfelŭ de atentatŭ. Trebue sĕ simţĭ scârbă în faţa depravaţiei morale, care cu astfelŭ de mijlóce vrea sĕ facă pe Slavĭ heloţĭ ai unei naţionalităţĭ strĕine!... Sĕ nu uite Maghiarii nicĭ-odată, că în acéstă ţĕră autonomă politicesce şi teritorialicesce ei suntŭ streinĭ, şi ca atarĭ trebue sĕ aibă considerare faţă cu ţĕra şi cu poporulŭ croatŭ... E timpulŭ a-i lămuri Kulturegyletului punctulŭ de vedere croatŭ!“ Cum vedemŭ, Kulturegyletiştii îşĭ găsescŭ nănaşulŭ în Croaţia!

Saşii din Ardealŭ vorŭ ţiné în 5/17 Iunie unŭ *congresŭ* în Sibiiu, pentru revisuirea programului naţionalŭ şi pentru a se pune la cale o reformă în viéţa internă a poporului săsescŭ. In apelulŭ adresatŭ alegĕtorilorŭ sasĭ, pentru a lua parte la congresŭ, se ḑice, că e vorba d'a se desbate asupra mijlócelorŭ şi căilorŭ ce ar duce la reîntărirea poporului săsescŭ, pentru a'şĭ puté dovedi puterea sa pe tĕrîmulŭ economiei, alŭ vieţii sociale, alŭ culturei spirituale, în comună şi în comitatŭ. După organisarea de până acum a poporului săsescŭ, acesta primia îndemnŭ pentru activitatea sa publică de regulă dela deputaţii saşĭ din dietă, şi după cum erau aceştia, guvernamentalĭ orĭ oposiţionalĭ, astfelŭ erau şi impulsele lorŭ şi activitatea poporului săsescŭ. Din causa acésta s'au ivitŭ discordii în poporŭ, care numai bine nu i-a pututŭ aduce. Pentru înlăturarea acestui rĕu şi pentru a se face cu putinţă o conlucrare comună a tuturorŭ Sasilorŭ, fără deosebire de partidŭ, pe celelalte tĕrâmurĭ, décă pe celŭ politicŭ nu se potŭ uni, s'a convocatŭ congresulŭ amintitŭ. Étă în ce va consta vitórea acţiune a Sasilorŭ pentru întărirea, susţinerea şi desvoltarea naţională a poporului săsescŭ: a promova progresulŭ economicŭ la ţĕră şi la oraşŭ, amĕsuratŭ timpului de faţă; a întări gimnasiile, a le mări dotaţiunile, a concentra seminariile; pe tĕrêmulŭ vieţii comunale şi comitatense a apĕra autonomia comunei şi comitatului, a apĕra starea de dreptŭ a poporului sasŭ, viaţa lui naţională şi culturală; a desvolta administraţiunea bisericéscă, a îngriji de crescerea preoţimei, academice şi neacademice. Necesitatea acestei unirĭ a tuturorŭ Sasilorŭ e cu atâtŭ mai mare în viéţa lui internă economică, socială, culturală şi naţională, cu câtŭ chiar şi pe tĕrêmulŭ politicŭ e nevoiă a se aduna cu toţii sub unŭ stégŭ în faţa proiectului de lege privitorŭ la grădinile şi asilurile de copii, care taiă fără consideraţiă în viéţa familiară. Acestea suntŭ causele, ce au făcutŭ necesară convocarea congresului.

Asupra unei *cestiunĭ îngrijitóre* se împărtăşesce din Peşta următórele: Avêndŭ în vedere pregătirea de luptă a armatei nóstre, starea artileriei pretinde cea mai mare îngrijire. Dela marele rĕsboiu din 1870/71 nu s'a pututŭ ţiné pasŭ cu inovaţiunile continue pe tĕrêmulŭ artileriei, din causă că nu s'a datŭ ocasiune pentru acésta, decâtŭ pe timpulŭ ocupaţiunei Bosniei. Franţa a cheltuitŭ sute de milióne pentru artileria sa şi adḑi e stăpână pe situaţiune. Germania n'a ajunsŭ sĕ aibă efectivulŭ artileriei francese, fără a mai vorbi de preponderanţa numerică a armatei francese, ba se pare, că în acéstă privinţă silinţele ce şi-le dau cele două marĭ puterĭ d'a se întrece una pe alta nu se vorŭ sfêrşi decâtŭ printr'unŭ rĕsboiu. Rusia tăinuesce numĕrulŭ bateriilorŭ sale, dér se pare, că contele Moltke are dreptate când ḑice, că adḑi ne putemŭ aştepta la surprinderĭ şi din partea ei. Artileria nóstră are adḑi efectivulŭ de pace. Intrebarea, că óre la timpulŭ sĕu fi-va cu putinţă sĕ se acopere enorma trebuinţă de ómenĭ şi cai faţă cu puterea deja acum preponderantă a artileriei rusescĭ, trebue sĕ insufle îngrijirĭ orĭ-cărui soldat cu judecată sănĕtósă. Consideraţiunile de economiă le găsimŭ pré cutezate şi periculóse şi nu cu puţină îngrijire privimŭ la rêndurile fórte rare în statulŭ concretualŭ alŭ oficerilorŭ de artileriă activĭ şi de reservă. De aceea nu trebue sĕ ne surprindă, décă ministrulŭ de rĕsboiu va presenta unŭ proiectŭ pentru sporirea artileriei. Deosebită atenţiune merită, după starea cadrelorŭ oficerilorŭ de artileriă, remonţii (caii), a căroră calitate nu corĕspunde nicĭdecum cotiugelorŭ (Lafette) cele grele de fĕrŭ ale tunurilorŭ nóstre. Preţulŭ de cumpĕrare alŭ remonţilorŭ de artileriă s'a urcatŭ fórte multŭ şi sĕ nu se uite, că esportulŭ liberŭ de cai nu ne va pune în posiţiune a acoperi marea trebuinţă de cai pentru casulŭ unui rĕsboiu, décă nu se vorŭ lua încă în timpŭ de pace mĕsurile necesare“. Nu cumva se va opri esportulŭ de cai? Triste semne de pace.

Dinafară. *Deplina pregătire de rĕsboiu a graniţei ostice francese* e glorificată de ḑiarele francese cu deplină mulţămire. Despre destoinicia administraţiei francese de rĕsboiu se esprimă ḑiarele fórte măgulitorŭ. In ţinuturile, pe unde a călĕtoritŭ preşedintele republicei Carnot, poporaţiunea mereu se gândesce la rĕulŭ necesarŭ, la rĕsboiu, care póte isbucni adḑi-mâne. Personalulŭ şi materialulŭ de mişcare alŭ societăţii căilorŭ ferate ostice stă gata a primi şi a esecuta ordinile de mobilisare, funcţionarii căilorŭ ferate suntŭ disciplinaţĭ milităresce, locomotivele şi vagónele suntŭ esaminate în gradulŭ celŭ mai mare alŭ destoiniciei de prestaţiune în privinţa technică. In Belfort suntŭ 8000 de soldaţĭ, trupe de elită, care în mişcare şi în mânuarea armelorŭ se deosebescŭ de grosulŭ armatei în modulŭ celŭ mai avantagiosŭ. Vederea acestorŭ trupe influinţă asupra. poporaţiunei civile stătă de încuragiatorŭ, încâtŭ mai că ar dori sĕ isbucnéscă rĕsboiulŭ. In citadelă nu e nicĭ o unéltă de rĕsboiu nefolositóre, se vede bine, că tóte suntŭ gata pentru o luptă imediată. Casematele suntŭ întocmite pentru a cuprinde 3000 de ostaşĭ şi 2000 de vite, jurŭ împrejurŭ în distanţă mare se întindŭ forturile, care facŭ impresiunea că Belfortulŭ nu se póte cuceri. Precum se scie, Carnot s'a esprimatŭ, între altele, că nu doresce ca Franţa sĕ fiă adusă în necesitate d'a fi elŭ organisatorulŭ victoriei, cum a fostŭ renumitulŭ sĕu strămoşŭ. Nicăirĭ nu s'audŭ plângerĭ asupra sarcinelorŭ militarismului, nicĭ nu s'aude cerêndu-se desarmarea; din contră Francesulŭ privesce cu ticnă patriotică la starea întocmirilorŭ militare naţionale, mai alesŭ la pregătirea de rĕsboiu pentru durată la graniţa de cătră Germania, şi nu s'ar da înderĕtŭ dela nicĭ o nouă jertfă, décă specialiştii militarĭ i'ar arăta o lacună, ce ar trebui umplută.

Doine din Bihorŭ,

culese şi publicate d: *I. Koevary.*

Inimă, inima mea,
Rabdă, nu mĕ totŭ durea,
Că n'am cu ce te 'mbia,
Departe de ţéra mea.
Că se fiu în ţéra mea
Indată te-aşĭ îmbia
Cu o bucată de pită
Cu lacrimĭ picăturită
Dela maica mea primită.

*

Lasă-mĕ dorŭ la maica,
Că mi-ĭ cóptă cânepa;
Aşa-i cânepa de cóptă —
Paserile 'n gur'o pórtă;
Şi-aşa-i cânepa de dulce —
Paserile'n gur'o duce.

*

D'aşa-'sŭ de străină 'n ţĕră,
Ca sécara 'n grâu de véră;
D'aşa-'sŭ de străină'n satŭ
Ca sécara 'n grâu curatŭ....
— Străină străinĕtate
Nu mĕ 'nstrĕina departe,
Că n'am maică sĕ mĕ cate;
Am unŭ tată, nu mĕ crede,
Pe maica-i pajişte verde.

*

Pe calea de şeḑĕtóre
Póte creşte érbă mare,
Maică, de-a mele picióre;
S'o coséscă cosaşii,
S'o adune iobagii;
Iobagii la boi s'o deie,
Boii 'n córne sĕ o ieie,
S'o arunce peste viă,
Sĕ nu mai fiă sclăviă.

*

Tótă lumea-i dintr'o viţă
Numa io-'sŭ mai singuriţă;
Tótă lumea-i dintr'unŭ némŭ,
Numa io pe nime n'am.

*

Cine n'are maică dulce
In lume se póte duce;
Cine n'are nicĭ unŭ frate
N'are nicĭ o direptate;
Cine are-unŭ frate, doi
Tótă direptatea-i a lui.

*

Birĕule, hoi birĕu,
Nu purta pe nana*) rĕu,
Că de când m'am robitŭ eu
Ai casă şi iştălĕu**)
Şi ţi-le-oiu face perneu.
Patru boi suciţĭ la córne,
Córnele le-oiu pipăĭ
Casa io ţi-oiu pîrjolì
Şi de boi te-oiu mântuĭ,
Eu cu nana totŭ oiu fi.

*

Puseiu şéua pe murgu
Luaiu drumulŭ de-alungu;
Când fuseiu p'ângă nana
Murgu 'ncepe-a rîncheza.
Legaiu murgu de ferestă
Mĕ băgai la nana 'n casă,
Nana-mĭ puse cina'n mésă
Eu cinai şi mai rĕmase.
Nana prinde-a mĕ mustra
Cum c'am cinatŭ la alta;
Mĕ juramŭ şi nice prea,
Că ştiamŭ, că-i tocm'asa.

*

Pasere de pe câmpiă
Ḑi cătră nana sĕ vie,
Că s'au coptŭ strugurii 'n viă;
Şi s'a datŭ o cióră négră
Rupse strugurulŭ cu crengă
Şi-lŭ aruncă pe câmpiă
Se făcŭ buciumŭ de viă,
Pe buciumaşŭ struguraşŭ
Şi-lŭ apucă-unŭ fecioraşŭ.
Şi-o fată din graiu grăia:
„Ia-mĕ feciorașŭ pe mine,
Că măicuţa mi-a da mită***)
Ţie ţi-oiu fi de ispită.“
— Feciorulŭ din graiu grăia:
„Eu fată nu te-oi lua,
Că-mĭ parĭ scurtă în picióre,
Maichii-i trebe ţesĕtóre.“

Betfia, 1890.

*) nană-mândră, lele. Belfienii de obşte ḑicŭ *nană* în locŭ de *mândră.*
**) grajdŭ.
***) Mită-ḑestre, în taina sătmărenilorŭ-*iuşă.*

Nicĭ n'a fostŭ, nicĭ n'a fi.

— Snóvă. —

A fostŭ ce-a fostŭ, că de n'ar fi fostŭ nu s'ar povesti, a fostŭ odată unŭ vĕnătorŭ mare, care avea trei feciorĭ, asemenea vênătorĭ marĭ. Tatălŭ fecio-

SCIRILE ȘILEI.

Emigrarea la America ia în comitatulŭ Zemplinului proporțiunĭ înspăimêntătóre. La 30 Maiu gendarmeria a escortatŭ la S. A. Ujhely o cétă de 15 țĕrance și 7 țĕranĭ, carĭ porniseră la America fără pașapórte. Tóte femeile, ai cărorŭ bărbațĭ suntŭ deja în America, plecaseră cu copii cu totŭ. Intréga cétă a fostŭ escortată la căminulŭ sĕu, în Lasztomer din cerculŭ Nagy-Mihály și în Zamuts din cerculŭ Sztropko.

Și șoviniștii speră sĕ împedece emigrarea prin mijloculŭ maghiarisării, cum se 'ncércă în Țéra unguréscă dincolo de Dunăre! Apoi mai poțĭ ȥice, că au capulŭ întrĕ urechĭ aceștĭ ómenĭ, când tocmai mijlóce, care provócă emigrarea folosescŭ?

*
* *

Flotila de pe Dunare se va spori în modŭ însemnatŭ de către Austro-Ungaria. Afară de monitórele „Maros“ și „Leitha“ se vorŭ construi încă patru monitóre cu putere de 350 cai și cu câte trei tunurĭ, precum și douĕ baterii litorale în Seminŭ și în Ada-Kaleh.

*
* *

Invagonare de probă. Joi diminéța, unŭ batalionŭ din regimentulŭ 31 de liniă din Sibiiu, în frunte cu musica regimentului, trecù prin orașŭ către gară, pentru a sĕvêrși o invagonare de probă. Proba a reușitŭ și batalionulŭ s'a întorsŭ în casarmă érășĭ în cântecele musicei.

*
* *

Cursŭ de industriă in Bucovina. Părintele Iraclie Porumbescu, parochŭ în Frătăuțulŭ nou, împărtășesce în Revista Politică,“ că a primitŭ dela d-lŭ *Moianŭ*, învĕțătorŭ de industria de casă și de mână la Seminarul „Andreian“ din Sibiiu, scirea hotărîtă, că d-sa va merge sĕ conducă într'acestŭ anŭ cursulŭ de industriă din Frătăuțulŭ-nou resp. sĕ instrueze pe elevii de anŭ în alte lucrurĭ decâtŭ cele ce le-au învĕțatŭ ei în anulŭ trecutŭ, și deci invită pe toțĭ cursualii de anŭ și pe alții, carĭ arŭ fi aplecațĭ a participa la acelŭ cursŭ industrialŭ de acolo sĕ i-se insinueze până celŭ multŭ la finea lui Iunie a. c., după care insinuare dênsulŭ fiă-căruia din D-lorŭ le vorŭ comunica în deosebĭ condițiunile participării la cursŭ și programulŭ învĕțămêntului în acestŭ anŭ.

*
* *

Alegere de protopresbiterŭ. Marțĭ a treia ȥi de Rusalii s'a sĕvêrșitŭ alegerea de protopresbiterŭ alŭ tract. Făgărașului sub conducerea d-lui protopresbiterŭ și profesorŭ seminarialŭ Ioanŭ Popescu. Alesŭ a fostŭ actualulŭ administratorŭ protopresbiteralŭ, d-lŭ Iuliu Danŭ, uniculŭ concurentŭ.

*
* *

Stipendii. Comitetulŭ municipalŭ alŭ comitatului Sibiiu a încuviințatŭ din fondulŭ agricolŭ alŭ comitatului și pe anulŭ 1890/91 o dotațiune pentru a se da ca stipendii școlarilorŭ dela școlele speciale de industriă din Sibiiu. Conformŭ hotărîrei comisiunei agricole a comitatului, se vorŭ împărți: 6 stipendii à 50 fl. pentru școlarii dela școla industrială de lemnăritŭ și 5 stipendii à 30 fl. pentru școlarii dela școla specială de cismăritŭ. Stipendiile se vorŭ distribui în rate lunare à 5 fl. Cursulŭ la școla industrială de lemnăritŭ se începe la 1 Septemvre 1890 și durézâ 10 lunĭ, ér celalaltŭ la 1 Oct. și durézâ 6 lunĭ. Cererile se adreséză la vice-comitele comit. Sibiiu până în 20 Iunie n. Documetele: Atestatulŭ de incolatŭ, testimoniulŭ școlarŭ, atestatŭ de paupertate, atestatŭ dela măestru și atestatulŭ despre primirea în școla respectivă; concurenții din comitatulŭ Sibiiu suntŭ preferițĭ.

*
* *

Hirotonirĭ. Sâmbătă diminéța în sĕptĕmâna trecută s'a hirotonitŭ întru presbiterŭ clericulŭ absolutŭ *Ioanŭ Budoiu* pentru parochia Câmpurĭ-Surducŭ, tractul prot. Ilia; ér Dumineca în decursulŭ serviciului divinŭ Victorŭ Cupșa, clericŭ absolutŭ alesŭ parochŭ în Mogóșa, tract. prot. Deșiu; întru diaconŭ *Ilariu Reitŭ*, alesŭ parochŭ în Pórtă, tractulŭ Branŭ.

*
* *

19 anĭ in cotețŭ de porcĭ. Se scrie din Alba regală, că în ȥilele trecute poliția de acolo a descoperitŭ unŭ lucru ne mai auȥitŭ. Se adeverì adecă vestea, că Remesey Andras, și-a ținutŭ unŭ copilŭ timpŭ de 19 anĭ într'unŭ cotețŭ de porcĭ, lipsitŭ de lumina ȥilei și zăcêndŭ pe nisce gunóie murdare și putrede. Cotețulŭ abia este de câteva urme de latŭ, ér copilulŭ nu s'ar păré a fi mai mare ca de 2—3 anĭ. Elŭ este surdŭ, mutŭ și orbŭ, ér picióre le și mânile ii suntŭ așa de slabe și uscate, încâtŭ nu și-le póte mișca. Poliția l'a dusŭ numai decâtŭ în spitalŭ.

Ce sufletŭ îndrăcitŭ de părinte!

*
* *

Maialulŭ studenților dela gimnasiulŭ românŭ din Năsĕudŭ se va ține la 26 Maiu st. v. (7 Iunie st. n.) în „Castrulŭ“ din Năsĕudŭ, eventualŭ în sala de gimnastică. Prețulŭ intrărei: de persónă 50 cr., în familiă 30 cr. Inceputulŭ la 10 óre a. m.

*
* *

Sinucidere. Mercurea trecută a fostŭ găsitŭ sub délulŭ turcilorŭ, nu departe de canalulŭ Timișului dela marginea Brașovului, cadavrulŭ tînĕrului comerciantŭ Constantinŭ Steflea din Sĕliște, care se împușcase din causa unei bóle nevindecabile.

Cestiunea metropolei comitatului Satu-mare.

Deja unŭ anŭ, de când între orașele Careiulŭ-mare și Satu-mare s'a încinsŭ o luptă inverșunată în foile locale și din adunărĭ din causa reședinței scaunului comitatensŭ; în urmă la rugarea mai multorŭ membri ai congregațiunei comitatense, Comitele supremŭ pentru desbaterea acestei cestiunĭ delicate a convocatŭ pe 12 Iuniu stilŭ nou adunare generală estraordinară, la care amŭ și primitŭ deja invitările. Este deci timpulŭ prea potrivitŭ a discuta puținŭ asupra ținutei Românilorŭ, respective a membrilorŭ Congregațiunei față de acéstă cestiune.

Scimŭ toțĭ, carĭ cunóscemŭ afacerile comitatense, că în anulŭ trecutŭ reușirea vice-comitelui, care a luatŭ în programa sa transpunerea scaunului comitatensŭ la Satu-mare, numai voturile Românilorŭ o-au mijlocitŭ, avêndŭ majoritate de 51 voturĭ. Rĕmâne însĕ întrebarea, că óre membrii românĭ desbătut'au bine acéstă cestiune și află și astăȥĭ a fi mai bine a se alătura la partida sătmăréнă, sĕu a vota cu aceia, carĭ se luptă pentru status quo în comitatŭ!

Aceia, carĭ pledéză pentru Satu-mare, se provócă ca la argumentulŭ celŭ mai puternicŭ la împrejurarea, că Satumarele e în centrulŭ comitatului, prin urmare mai accesibilŭ din tóte unghiurile comitatului. Acestŭ argumentŭ însĕ astăȥĭ, când comitatulŭ e traversatŭ în mai multe părțĭ cu linii ferate, slăbesce, — și nu póte sta contra reminiscințelorŭ nóstre durerόse, ce le avemŭ față de Satu-mare.

Scimŭ, că naționalitățile din comitatŭ au trăitŭ în pace și liniște lângă olaltă, lucrândŭ fiă-care pentru binele sĕu, până ce i-a plesnitŭ în minte Satŭmarelui de a pune pedecă înaintărei nóstre culturale naționale prin înființarea societății Szecheane, a cărei lucrare pré durerosŭ toțĭ o-amŭ vĕȥutŭ în trecutŭ... Unŭ orașŭ preocupatŭ de asemenea spiritŭ este óre vrednicŭ de a fi ridicatŭ chiar prin voturile Românilorŭ?

Dér promisiunile din partea partidei Sătŭ-mărene, făcute în favorulŭ Românilorŭ la alegerile din tómnă, unde au rĕmasŭ? Unde suntŭ amploiații românĭ aleșĭ cu ajutorulŭ lorŭ?

A sositŭ timpulŭ sĕ le arătămŭ, că fără concursulŭ nostru nicĭ una, nicĭ alta partidă nu-șĭ póte elupta majoritatea; *sĕ ne unimŭ într'o partidă natională*, care deși aȥĭ puțină la numĕrŭ, dér considerabilă... Sĕ ajutămŭ cu voturile nóstre Careii, ca sĕ se convingă, că și Românii aceia desconsiderațĭ, unițĭ în cugetŭ și simțirĭ, potŭ sĕ pună pedecĭ nisuințelorŭ lorŭ.

Timpulŭ e scurtŭ pentru de a ne puté aduna într'o conferință prealabilă. Mai consultŭ va fi, décă se vorŭ aduna toțĭ membrii românĭ în ȥiua de 12 Iuniu la școla nóstră română din Carei, de unde după o scurtă consfătuire în frunte cu Vicariulŭ, sĕ mergemŭ la desbaterea cestiunei.

Nu putemŭ durmi și mai departe; amŭ abusa de încrederea poporului, care ne trimite în numele sĕu, décă amŭ purcede și mai departe despărțițĭ deolaltă, servindŭ fiă-care intereselorŭ particulare, orĭ personale.

Amŭ primitŭ mandatulă lorŭ, avemŭ de a ne lupta din rĕsputerĭ, ca și poporulŭ nostru sĕ se bucure de acele privilegiurĭ, ce i-le întindŭ legile sancționate ale patriei. Póte lupta nóstră va fi zadarnică, déră vomŭ avé consciința liniștită, că amŭ făcutŭ, câtŭ ni-a fostŭ cu putință.

La luptă decĭ pe tóte terenele sociale! Unirile suntŭ armele cele mai puternice; — sĕ ne unimŭ și noi și Dumneȥeu, care veghéză asupra nóstră, ne va ajuta! L. M.

Nouă mișcare de naționalitate.

„Kolozsvar“ dela 2 Iunie n. c., vorbindŭ de adresa sinodului parochialŭ gr. or. din Brașovŭ, către Părintele Metropolitŭ Miron Romanul, scrie următórele:

„Sinodulŭ parochialŭ alŭ bisericei gr. or. din Brașovŭ face politică, cu tóte că bisericilorŭ nu li-arŭ fi permisŭ sĕ politiseze. Sinódele parochiale suntŭ chiămate a se ocupanumai cu resolvarea afacerilorŭ curatŭ bisericescĭ ale parochiei, dér nu cu aceea ca sĕ ia parte în curentele politice și sĕ se nisuéscă ca credincioșilorŭ aparținĕtorĭ confesiunei față c'unŭ proiectŭ de lege sĕu altulŭ sĕ le dea direcțiune cum sĕ ia posițiă în contra lui, când acele proiecte de lege nu atingŭ nicĭ interesele bisericei, nicĭ ale religiunei.

E vorba de Kisdedovurĭ.

Sinodulŭ parochialŭ alŭ bisericei gr. or. din Brașovŭ a luatŭ la desbatere acestŭ proiectŭ de lege și resultatulŭ desbaterilorŭ a fostŭ, că membrii din consiliu nefiindŭ în genere îndestulițĭ cu dispositiunile proiectului au înaintatŭ unŭ apelŭ către Metropolitulŭ Mironŭ Romanŭ, ca sĕ ia posițiune în contra proiectului și sĕ apere interesele naționale ale poporului românŭ în totŭ modulŭ posibilŭ din parte-i.

Ce-lŭ supĕră pe acestŭ senatŭ bisericescŭ?

In representația sa senatulŭ declară fórte francŭ, că scopurile umanitare ale guvernului în afacerea Kișdedovurilorŭ suntŭ numai o cursă pentru prinderea naționalităților; adevĕratulŭ scopŭ alŭ proiectului este înstrăinarea tinerimei române de naționalitatea sa și astfelŭ și de către biserică. Proiectulŭ acesta nu țintesce nicĭ la mai multŭ, nicĭ la mai puținŭ, decâtŭ a răpì din mijloculŭ familiei pe copii, pe tinerile mlădițe ale națiunei, tocmai atuncĭ, când ar avé cea mai mare lipsă de ea pentru a se puté desvolta și când are sĕ li-se imprime pe frunte și în inimă, timbrulŭ,

---

rului lăsà cu limbă de mórte, sĕ mérgă la vênatŭ prin tótă lumea, numai în „munții Crinului la vatra Molidului“, unde, în locŭ de érbă, mărgăritarĭ crescŭ, sĕ nu mérgă, că de vorŭ merge, rĕu vorŭ păți ei acolo.

Bĕtrânulŭ vênătorŭ murì, ér feciorii lui începură a umbla la vênatŭ, în susŭ, în josŭ, în tóte părțile. In urmă neputêndu-se suferi se duseră și în loculŭ opritŭ de tată-s'o. Acolo au vênatŭ ei: celŭ mai mare 50 de vulpĭ, celŭ mijlociu 100 de lupĭ, ér celŭ mai micŭ 100 de căprióre.

Dau sĕ-șĭ facă ceva de mâncare, dér n'aveau focŭ. Feciorulŭ celŭ mai mare se suie într'unŭ copaciu înaltŭ, din vêrfulŭ căruia vĕȥù într'o poiană depărtată unŭ focŭ mare. Îndată ce vĕȥù elŭ foculŭ se duse după focŭ, dér ce sĕ-i vadă ochii? Lângă focŭ ședea unŭ omŭ cu unŭ ochiu în frunte mare câtŭ o rótă de carŭ. Omulŭ ăsta rogu-vĕ, frigea într'o frigare pe unŭ altŭ omŭ.

„Dă-mĭ puținŭ focŭ“, ii ȥise feciorulŭ cam spĕriatŭ.

„Ți-oiu da, décă mi-i spune o poveste, cum nicĭ n'a fostŭ, nicĭ n'a fi“, rĕspunse omulŭ c'unŭ ochiu în frunte.

„Ți-oiu spune“, ȥise feciorulŭ începêndŭ povestea.

„Asta am mai auȥit'o“, ȥise uriașulŭ și prinȥêndu-lŭ l'a legatŭ și l'a pusŭ sub scaunulŭ pe care ședea.

Alŭ doilea feciorŭ vĕȥêndŭ, că fratele sĕu mai mare nu mai vine cu foculŭ s'a dusŭ sĕ vadă ce s'a făcutŭ cu elŭ? Dér și acesta a pățitŭ, ca și fratele sĕu mai mare.

In urmă pornì la drumŭ alŭ treilea feciorŭ și celŭ mai micŭ. Ajungêndŭ elŭ la foculŭ, unde erau frații sĕi legați, s'a cătrănitŭ focŭ și rĕstindu-se a cerutŭ focŭ dela urieșŭ.

„Ți-oiu da, de mi-i spune o poveste, cum nicĭ n'a fostŭ, nicĭ n'a fi“, rĕspunse nămila de omŭ.

„Ți-oiu spune“, ȥise feciorulŭ, „numai sĕ tacĭ până voiu sfîrși eu cu povestirea“.

„Voiu tăcé“, ȥise omulŭ, ér feciorulŭ începù sĕ povestéscă astfelŭ:

„Când eram în pântecele mamei mele, tata m'a trimisŭ după apă la o fântână afundă, și cum am picatŭ nu sciu, destulŭ că pe sub apa cea din fântână am datŭ de altă apă lată câtŭ o țéră întrégă. Umblândŭ încóce și'ncolo m'am întâlnitŭ cu Dumneȥeu și cu sfântulŭ Petru; ei amêndoi erau desculți. Mi-au cerutŭ opincile mele și eu îndată m'am pusŭ josŭ și mi-am trasŭ pielea dela genunchĭ în josŭ și le-am făcutŭ din ea opincĭ. Când era sĕ-mĭ plătéscă, ei s'au înălțatŭ la cerŭ, eu mi-am făcutŭ o scară și hai după ei. Când am ajunsŭ în cerŭ, Dumneȥeu și cu Sf. Petru îmblătiau grâu într'unŭ vêrfŭ de plopŭ, în care paele sta, grâulŭ pica și după ce l'au făcutŭ grămeȥĭ l'au dusŭ la têrgŭ, l'au vêndutŭ, mi-au plătitŭ opincile, ér cu banii ce i-am căpătatŭ mi-am cumpĕratŭ pleve, din care mi-am făcutŭ o funiă cu care m'am coborîtŭ érășĭ pe pămêntŭ. Dér fiindcă nu vream sĕ rĕmânŭ tocmai pe pămêntŭ, m'am cufundatŭ josŭ, josŭ până ce într'unŭ locŭ m'am întâlnitŭ cu tată-meu și cu tată-tĕu. Tata era olarŭ, tată-tĕu măgarŭ. Tata câte óle făcea, atâtea în capulŭ tată-tĕu le spărgea“.

„Mințĭ“, ȥise omulŭ c'unŭ ochiu în frunte, ne mai putêndŭ suferi hula și minciuna feciorului.

Feciorulŭ atuncĭ i-a datŭ una c'unŭ bâtoiu de i-a săritŭ capulŭ uriașului la o parte; a deslegatŭ apoi pe frații sĕi și s'au întorsŭ cu toții la casa lorŭ părintéscă. De atuncĭ ei n'au mai mersŭ sĕ vêneze în loculŭ opritŭ, dér nicĭ poveste ca a lui nu s'a mai auȥitŭ de cându-i vilégu.

(Auȥită dela Harany)

Comunicată de **N. Mihăescu.**

Nevasta leneșă.

— Poesiă poporală. —

Nevasta lui Grigorașŭ,
Cu póle din Mediașŭ,
Cu bărbatu s'a vorbitŭ
Și bine s'a socotitŭ:

pe care suntŭ datorĭ a'lŭ păḑi în tótă viéţa lorŭ.

Copilului românŭ aşadér, în locŭ de a se cresce în spiritŭ românescŭ în frageda sa etate, i-se picură în sufletŭ veninulŭ înstrăinărei pentru ca mai târḑiu sĕ fiă orĭ şi ce numai Românŭ nu.

Celŭ mai mare rĕu îlŭ află sinodulŭ bisericei din Braşovŭ în acele disposiţiunĭ ale proiectului, carĭ ḑicŭ, că copiiĭ românĭ suntŭ siliţĭ a învĕţa în asilurile de copii pe lângă limba lorŭ maternă şi o limbă streină: limba maghiară, lucru care încurcă în sufletulŭ şi în mintea copilului conceptele aşa, că prin acésta este împedecată în mare gradŭ şi desvoltarea lui corporală. Nĕcazŭ e şi aceea, că guvernulŭ îşĭ susţine faţă cu aceste institute şi dreptulŭ de inspecţiune şi controlă.

Ce va face Mironŭ Romanŭ cu acestŭ apelŭ, nu scimŭ; dér décă Mironŭ Romanŭ voesce sĕ resolveze bine acéstă cestiune, la totŭ casulŭ va avé sĕ rescrie acelui sinodŭ şi sĕ'i spună, că în viitorŭ sĕ nu se mai vaete „în numele poporului românŭ. Décă prin ceva s'ar vătĕma biserica şi în deosebĭ interesele bisericei gr. or., atuncĭ sinodulŭ bisericei gr. or. din Braşovŭ póte sĕ-şĭ esprime vederile sale, dér altfelŭ, ca sinodŭ nu.

Noi adese-orĭ amŭ accentuatŭ şi siliţĭ ne vedemŭ a acentua şi acum, că în genere ḑisŭ biserica gr. or. încă nicĭ pănă acum nu este în curatŭ, că ce-i este iertatŭ — şi ce nu? Ea pe lângă cestiunile bisericescĭ tractéză şi cestiunile naţionale şi politice; se face apĕrătórea întregului poporŭ, cum o arată acésta şi casulŭ de faţă. Décă sinodulŭ din Braşovŭ declară proiectulŭ de lege ca periculosŭ din punctŭ de vedere confesionalŭ şi religiosŭ, pentru-că pe copiiĭ, ce se ţinŭ de confesiune, îi ameninţă periculŭ cesta sĕu cela — trécă-ducă-se; dér când sinodulŭ sulevéză cestiunea de naţionalitate şi ia rolulŭ de agitatorŭ în contra unorŭ închipuite vătĕmărĭ ale naţionalităţii: acésta nu este iertatŭ şi trece peste cerculŭ competinţei sale, care cercŭ trebue sĕ'lŭ respecteze.

Sinodulŭ parochialŭ din Braşovŭ de bună sémă a voitŭ sĕ pornéscă prin acésta o mişcare generală în ţéră. Elŭ a vrutŭ sĕ fiă celŭ dintâiu, acolo la spatele „Gazetei“, care a vrutŭ sĕ mâne înainte curentulŭ. Nu peste multŭ vomŭ auḑi, că esemplulŭ Braşovenilorŭ l'a urmatŭ césta sĕu ceea biserică.

Facă-o! Astfelŭ de amestecŭ în politică a bisericei rĕsăritene îi va aduce primejdii pe capŭ. Aceluia, care nu scie sĕ umble cu cuţitulŭ şi pe lângă pâne mai taie şi în soţii sĕi, i-se ia arma din mână.

La cele enunciate în apelŭ nu avemŭ ce sĕ reflectămŭ, pentru-că n'avemŭ la ce sĕ stămŭ de vorbă cu acela, care mai voesce ca copilulŭ sĕ fiă socotitŭ întrĕ vite şi nu întrĕ ómenĭ, şi care nu-i capabilŭ a cuprinde cu mintea lipsa generală şi ardĕtóre a asilelorŭ în ţéra nóstră.

Din aceeaşĭ ḑi, în care a apărutŭ acestŭ articulŭ, este datată şi următótrea nenorocită circulară a Metropolitului Miron Romanul, pe care cu adêncă mâhnire şi durere sufletéscă o reproducemŭ după „Telegrafulŭ Românŭ:“

Cerculariu

cătră toţĭ protopresbiterii şi administratorii protopresbiteralĭ din archidiecesa Transilvaniei.

La îndemnulŭ unorŭ ḑiare, care suntŭ deprinse a nu cruţa chiar nicĭ biserica şi instituţiunile ei pentru a pune în agitare spiritele şi a înscena demonstraţiunĭ de natură politică, s'a pornitŭ deja în ḑilele din urmă o mişcare cu scopŭ, ca sinódele nóstre parochiale sĕ ia posiţiune şi anume sĕ se declare în contra unui poiectŭ de lege pentru asilele de copii micĭ.

O astfelŭ de mişcare pusă în curgere şi continuată în sînulŭ bisericei nóstre, uşorŭ póte sĕ aducă periculŭ asupra instituţiunilorŭ cardinale ale statutului nostru organicŭ, fiindŭ evidentŭ, că afacerea acésta de natură politică de felŭ nu cade in competinţa sinódelorŭ parochiale.

Aflu dér de bine a interveni la întregŭ clerulŭ şi poporulŭ archidiecesei mele cu sfatulŭ meu şi cu admoniţiunea archieréscă: ca sĕ suprime totŭ feliulŭ de mişcare în direcţiunea indicată şi sĕ se feréscă de a pune în discusiune pe terenulŭ bisericescŭ cestiunĭ de natură politică, cum este cea a asilelorŭ menţionate, avêndŭ de altcum în vedere, că organele superióre bisericescĭ nu-şĭ vorŭ perde din vedere datorinţa de a face la loculŭ şi timpulŭ sĕu — şi fără impulsŭ din partea mulţimei — totŭ ce pretindŭ interesele sântei nóstre bisericĭ.

In specialŭ Te invitŭ pre titulatŭ D-Ta, ca comunicândŭ acestŭ cerculariu alŭ meu clerului parochialŭ spre orientare şi spre strînsă observare, sĕ fii cu tótă atenţiunea la mişcările, carĭ se potŭ ivì în tractulŭ ce-lŭ conducĭ, şi după trebuinţă sĕ întrevinĭ şi în persónă spre împedecarea pornirilorŭ, care potŭ fi pentru biserica nóstră şi pentru instituţiunile ei numai stricăcióse; astfelŭ rĕmâindŭ atâtŭ pre titulatŭ D-Ta, câtŭ şi celelalte organe bisericescĭ rĕspunḑĕtóre, fiă-care în sfera sa, pentru urmările pornirilorŭ nesocotite, cărora nu vorŭ fi resistatŭ cu destulă energiă.

Sibiiu, 21 Maiu 1890.

Mironŭ Romanul m. p.,
archiepiscopŭ.

Esamene la sate.

Asuagiulŭ de josŭ, 27 Maiu 1890.

Domnule Redactorŭ! Sub titula „Esamene la sate“ aţĭ binevoitŭ a deschide în colónele veteranei nóstre „*Gazeta Transilvaniei*“ unŭ locŭ fórte nimeritŭ corespondenţilorŭ din tóte unghiurile locuite de Românĭ, pentru-ca sĕ se arate progresulŭ ce-lŭ facŭ şcólele nóstre poporale şi astfeliu cu toţii sĕ ne orientămŭ asupra gradului de cultură, la care s'a ridicatŭ poporulŭ nostru, dându-se deodată şi unŭ nobilŭ îndemnŭ de emulaţiune învĕţătorilorŭ spre a-şĭ împlini sfânta lorŭ datorinţă, ce-o au întru luminarea şi deşteptarea generaţiunei viitóre.

Am participatŭ şi eu, ca óspe sub pólele codrului nostru Selagianŭ, la esamenele din districtulŭ Basescilorŭ şi am constatatŭ cu viuă plăcere, că resultatulŭ dobênditŭ, mai alesŭ în Băsescĭ şi în Ardehatŭ, potŭ servi de modelŭ tuturorŭ învĕţătorilorŭ noştri din districtulŭ acesta.

In *Băsescĭ* s'a ţinutŭ esamenulŭ Duminecă în 25 n. c. După sf. Liturgiă elevii, însoţiţĭ de părinţii lorŭ, în haine sĕrbătorescĭ şi în curăţeniă esemplară se adunară la scólă, care era împodobită cu ramurĭ şi cununĭ de florĭ. La órele 11 a. m. sosì Rssmulŭ D-nŭ *Gregoriu Popŭ*, Archi-diaconulŭ Basescilorŭ, bărbatulŭ încărunţitŭ în merite şi virtuţĭ împlinite pentru biserică, scólă, poporŭ şi familiă. Elŭ fù întêmpinatŭ cu urărĭ de „sĕ trăiéscă“ şi fù salutatŭ de elevii scolarĭ cu cântece, ér din partea unei eleve fù salutatŭ cu o potrivită cuvêntare de bineventare, după-care D-sa ca inspectorŭ şi directorŭ alŭ şcólei, ocupându-şĭ loculŭ presidialŭ, deschise programa esamenului prin o cuvêntare plină de praxă şi învĕţătură îndreptată cătră scolarĭ şi cătră numĕrosulŭ publicŭ, între care am vĕḑutŭ preoţĭ vecinĭ, învĕţătorĭ emeriţĭ şi vecinĭ din districtulŭ Băsescilorŭ, senatulŭ bisericescŭ şi scolasticŭ din locŭ, evrei şi alţĭ străinĭ.

La întrebările din religiune scolarii de ambe sexele au rĕspunsŭ câtŭ se póte mai acuratŭ, dovedindŭ, că înţelegŭ atâtŭ întrebările propuse, câtŭ şi rĕspunsurile date. Din calculaţiune (matematică) scolarii nu numai la întrebările bravului lorŭ învĕţătorŭ, ci şi la întrebările puse de părinţĭ şi de óspeţĭ rĕspundeau fără temere, cu tactŭ şi hotărîtŭ. Din cetitŭ şi scrisŭ s'au esaminatŭ mai întêiu scolarii începĕtorĭ şi apoi pe rêndŭ ceilalţĭ elevĭ împărţiţĭ în 3 clase. Chiar şi cei mai micĭ cunosceau literile, ba unii cetiau frumosŭ şi scriau orĭ-ce literă după dictatŭ. Fluiditatea şi accentuarea în cetitŭ, modularea tonului în expresiunĭ, scrisorile ortografice corecte ale elevilorŭ din cele 3 clase, ne-au asiguratŭ, că aceştĭ elevĭ păşindŭ la timpulŭ sĕu în viéţa practică nicĭ-odată nu vorŭ uita cunoscinţele aceste de mare folosŭ şi vorŭ rosti totdéuna cu mulţămire şi recunoscinţă numele iubitului lorŭ dascălŭ.

După acestea urmà gimnastica, eşindŭ toţĭ scolarii în curtea scólei, unde la comanda d-lui învĕţătorŭ s'au esecutatŭ cu tactŭ şi în regulă tóte figurile pretinse din acestŭ obiectŭ în scóla poporală. Printre figurile de gimnastică doi elevĭ se produseră cu declamaţiunĭ instructive şi umoristice şi se cântară cântece naţionale. După acestea reîntorcêndu-se în sala scólei se esaminà din Istoria patriei, despre începutulŭ Romanilorŭ, luptele străbunilorŭ noştri, fasele prin carĭ au trecutŭ şi momentele mai ponderóse din istoria Dacilorŭ şi a altorŭ popóre pănă la ocuparea locurilorŭ în carĭ trăimŭ astăḑĭ. Părinţii uimiţĭ ascultau cu lacrimĭ de bucuriă, ér óspeţii cu viu interesŭ aplaudau rĕspunsurile nimerite. Au urmat apoi celelalte obiecte: Geografia, Constituţiunea patriei, fisica, economia, limba maghiară, carĭ tóte au succesŭ peste aşteptare.

S'au mai esaminatŭ elevii din şcóla repetiţională, carĭ asemenea au datŭ dovadă, că cunoscinţele din cetitŭ, scrisŭ şi calculaţiune şi le-au însuşitŭ întru atâta, încâtŭ acele suntŭ proprietatea lorŭ neştérsă în tótă viéţa. După informaţiunea dată de Rsm. D-nŭ A.-Diaconŭ, elevii repetiţionalĭ cercetéză şcóla regulatŭ peste anŭ, Joia şi Dumineca. In generalŭ disciplina şi ordinea în şcóla de Basescĭ este de modelŭ.

In fine unŭ elevŭ eşindŭ în mijloculŭ şcólei, mulţumì mai întâiu bunului şi prea iubitului părinte Archi.-diaconŭ Gregoriu Popŭ pentru îngrijirea şi iubirea arătată tot-déuna faţă cu dênşii, mulţumì apoi părinţilorŭ, că i-au trimisŭ la şcólă, cum şi óspeţilorŭ pentru onórea ce li-au făcutŭ şi cu acéstă ocasiune. După acésta Rvds. D-nŭ Gregoriu Popŭ încheià programa esamenului la 4 óre d. a., mulţumindŭ din inimă distinsului şi meritatului d-nŭ învĕţătorŭ *Ioanŭ Chira*, lăudà pe părinţĭ pentru trimiterea regulată a pruncilorŭ la şcólă şi îndemnà pe elevĭ, ca cele învĕţate sĕ le repeteze, arătândŭ câtŭ de lipsă este cultura pentru unŭ poporŭ, la care cuvêntare au rĕspunsŭ óspeţii cu viue urărĭ de „sĕ trăéscă“. După-ce Rvds. Domnŭ, acum ca şi în anii de mai 'nainte, binevoì a împărţi din alŭ sĕu premii în banĭ şi în cărţĭ morale şi instructive între elevii mai distinşĭ, se cercà grădina de pomăritŭ, cu care asemenea amŭ rĕmasŭ mulţumiţĭ.

La eşire din curtea scólei, corulŭ de nou înfiinţatŭ alŭ plugarilorŭ s'a produsŭ cu cântărĭ fórte frumóse şi bine esecutate, sub conducerea d-lui învĕţătorŭ.

Decursulŭ acestui esamenŭ ne-a însufleţitŭ pe toţĭ, şi ne-a umplutŭ de recunoscinţă faţă cu d-lŭ învĕţătorŭ Chira. Onóre lui! Onóre şi recunoscinţă bravilorŭ conducĕtorĭ ai culturei şi educaţiunei poporului.

In *Ardehatŭ* s'a ţinutŭ esamenulŭ Lunĭ în 26 n. c. sub presidiulŭ M. O. D. s.-protopopŭ Alexiu Varn'a, fiindŭ de faţă unŭ numĕrŭ fórte frumosŭ de óspeţĭ, între carĭ neobositulŭ nostru anteluptătorŭ d-lŭ Georgiu Popŭ de Băsescĭ, d-nii: Stefanŭ Sabó, preotulŭ din Urminişŭ, Ioanŭ Sabó, not. cerc., Emiliu Lobonţŭ, preotŭ în Boianŭ, Simeonŭ Sabó clericŭ abs. şi Dr. Ioanŭ Orosŭ medicŭ cercualŭ. Preşedintele şi óspeţii la întrare în curtea scólei au fostŭ întîmpinaţĭ de elevii scolarĭ cu cântece, ér una dintre eleve a bineventatŭ pe óspeţĭ prin o cuvêntare, împărţindŭ óspeţilorŭ buchete de florĭ. Scóla decorată cu ramurĭ de stejarĭ şi cu cununĭ de florĭ.

Resultatul acestui esamenŭ asemenea ne-a mulţumitŭ pe toţĭ, căcĭ d-lŭ învĕtător *Georgiu Mureşianŭ* şi-a împlinitŭ datórinţa s'a întru tóte. Elevii au rĕspunsŭ fórte frumosŭ, cu precisiune şi fără confusiune din tóte obiectele propuse.

„Bărbate, sufletulŭ meu,
  Tu nu sci ce-am gânditŭ eu,
Că nimica n'oiu lucra
  Pàn' ce-oiu tórce cânepa.
Tórce-oiu şi o voiu spăla
  Păn' va fi ca zăpada.
Orĭ şi câtŭ eu m'oiu trudì,
  Pânza totŭ oiu nĕvĕdi.
Pune-voiu rĕsboiu 'n casă
  Şi sĕ şedŭ şi sĕ se ţésă“.
Când cu brâglele lovea
  Tortulŭ tare sĕ rupea,
Şi din gură-aşa cânta,
  Şi pânza o blăstăma:
„Bată-mi-te-ar pânză focu,
  Că tu îmĭ mănâncĭ norocu,
Tu 'mĭ mănâncĭ şi ḑilele
  Totŭ legândŭ cu firele.
Că de când te-am pusŭ în casă,
  Sudórea din mine iasă.
Écă 'sŭ aicĭ Pascile,
  Şi eu totŭ legŭ firele;
Când era pe la Sân-georzŭ
  Stamŭ sĕ taiu rĕsboiulŭ josŭ;
Când a fostŭ pe la Ispasŭ
  Totŭ cu pânz' aveam nĕcazŭ.
Veni-vorŭ Rusalile
  Nu s'orŭ ţinè firele,
Vine vremea cătră tómnă,
  Pânza stă ca şi o dómnă.
Când mĕ duceam undeva
  Gându totŭ la pânză 'mĭ sta:
Cum aşĭ putè sĕ o gatŭ
  Sĕ nu-mĭ ésă vestea'n satŭ.
Vĕdŭ, că véra a trecutŭ
  Pânza nu-o-am mai ţĕsutŭ,
Trage-o voiu de pe rĕsboiu,
  Şi oiu pune-o în lădoiu,
Pănă cătră primăvéră
  Când voiu scóte-o ér afară.
Dóră oiu putè sĕ ţesŭ,
  Ca din gândurĭ sĕ mai iesŭ.
Multŭ mĕ mai mustră bărbatu
  Că nu'sŭ bună nicĭ de dracu,
Batărŭ elŭ ar putè face
  Ca mie sĕ 'mĭ deie pace,
Că elŭ încă vede bine,
  Câtŭ nĕcazŭ este pe mine,
Că de n'arŭ fi sĕrbătorĭ
  Eu aşŭ lucra mai cu sporiu.
Dér din Pascĭ pănă'n Rusalĭ
  Ţinui Vinerile marĭ.
Lunea, Marţa-i sĕrbătóre
  N'oiu lucra căcĭ capătŭ bóle,
Mercurĭ, şi Joia 'sŭ legate,
  Noiu lucra că-mĭ facŭ pĕcate.
Vinerea toţĭ o cinstescŭ,
  Eu cată sĕ hodinescŭ.
Sâmbăta-i a morţilorŭ
  Io-sŭ harnica ḑinelorŭ.
Dumineca-i ḑi aleasă,
  Sĕrbătóre 'mpĕrătéscă.
Atuncĭ mĕ hodinescŭ bine,
  Că nu mĕ mai mustră nime.
De m'aşŭ vedè izbăvită
  Şi de pânză mântuită,
Aşĭ gândi că'sŭ norocită,
  Şi de satu 'ntregŭ cinstită.
De-aşŭ trăi câtŭ aşŭ trăi
  Altă pânză n'aşŭ urzi,
Capu de mi-l'ar sdrobì.
  Căcĭ bărbatu m'o 'mbrăca
Numai şatră de-a afla,
  Şi bărbatu m'a 'nvĕli
Numai şatră de-a găsi.

Culésă de **N. Mihăescu.**

La finea esamenului, în decursulŭ căruia printrĕ osebitele obiecte de învĕţămêntŭ s'au cântatŭ cântece alese naţionale şi bisericescĭ, D-lŭ Georgiu Popŭ de Băsescĭ şi-a esprimatŭ în terminĭ însufleţiţĭ îndestulirea faţă cu progresulŭ făcutŭ şi împărţi premii în banĭ şi cărţĭ între elevii mai distinşĭ.

Progresulŭ învĕţămêntului în acéstă scólă se atribue cu desclinire atenţiunei şi supraveghiărei neîncetate a d-lui Ioanŭ Sabo, proprietarŭ şi notarŭ cercualŭ din Ardehat, care pe lângă tóte ocupaţiunile sale multe oficióse şi economice, se îngrijesce ca părinţii sĕ-'şĭ trimită pruncii regulatŭ la scólă.

Dela acestŭ esamenŭ, mulţumită vrednicului învĕţătorŭ Mureşianŭ, încă ne-amŭ depărtatŭ cu toţii fórte mulţumiţĭ.

Andreiu Centea,
preotŭ.

Date statistice din archidiecesa română gr. cat. a Blaşiului.

In archidiecesa Blaşiului, după cum aflămŭ din şematismulŭ mai nou alŭ acestei archidiecese, se află 388,168 suflete gr. cat., adecă mai multŭ cu 13,152 ca în 1886. Copii de şcólă: 39,233, între carĭ 21,086 băeţĭ şi 18,147 fete. Faţă cu anulŭ 1886 numĕrulŭ şcolarilorŭ a crescutŭ cu 3971.

Bisericĭ suntŭ 734, dintre acestea 274 suntŭ de pétră, ér 460 de lemnŭ. Case parochiale suntŭ 550, şcóle 512. Archidiecesa se estinde peste 1314 comune, avêndŭ 706 parochii (cu 15 mai puţine ca în 1886) şi 608 filie (cu 10 mai multe). Dintre parochii 142 suntŭ de cl. I, 218 de cl. II şi 353 de cl. III. Oficii protopopescĭ suntŭ 32, dintre carĭ alŭ Voilei şi alŭ Veneţiei contopite într'unulŭ formézá vicariatulŭ Făgăraşului.

Starea clerului se presentă astfeliu: 10 canonicĭ, 10 protopopĭ, 17 vice-protopopĭ, 3 administratorĭ protopopescĭ, 537 parochĭ, 733 administratorĭ parochialĭ.

La institutele de învĕţămêntŭ din Blaşiu suntŭ aplicaţĭ 28 profesorĭ; în seminariulŭ teologicŭ suntŭ 41 clericĭ din archidiecesă, 7 din diecesa Lugoşului şi 3 din a Orădiei-marĭ. In seminarulŭ centralŭ din Budapesta 4, în colegiulŭ din Roma 2. Mai suntŭ apoi 12 clericĭ esternĭ din archidiecesă, 4 din diecesa Lugoşului şi 3 din a Gherlei. In internatulŭ Escelenţei Sale Metropolitului suntŭ 81 de studenţĭ.

Fondulŭ de pensiune alŭ preoteselorŭ vĕduve şi orfanilorŭ de preoţĭ dispune de unŭ capitalŭ de aprópe 100,000 fl., ér fondulŭ de pensiune alŭ preoţilorŭ s'a înfiinţatŭ, precum se scie, numai în anulŭ trecutŭ prin donaţiunea de 5000 fl. a Escelenţei Sale Metropolitului. La aceste fondurĭ contribuescŭ anualŭ: Metropolitulŭ cu 100 fl., canonicii câte 10 fl., protopopii câte 6 fl., vice-protopopii, administratorii protopopescĭ şi preoţii parochielorŭ de cl. I câte 5 fl., cei de cl. II câte 3 fl., ér cei de cl. III câte 2 fl. pe anŭ. Astfeliu în fiă-care anŭ incurgŭ cam 2300 fl. Din aceştia a treia parte pentru fondulŭ de pensiune alŭ preoţilorŭ, ér restulŭ pentru fondulŭ vĕduvelorŭ preotese şi orfanilorŭ de preoţĭ. Din interesele fondului de pensiune se plătescŭ pe anulŭ curentŭ pensiunĭ la 9 preoţĭ de câte 90 fl., ér din interesele fondului vĕduvelorŭ şi orfanilorŭ s'au împărţitŭ pensiunĭ la 107 orfanĭ şi la 117 vĕduve. Cea mai mică pensiune — pentru copii, carĭ nu umblă la şcólă, orĭ a cărorŭ mamă trăesce — e de 10 fl., ér cea mai mare (pentru vĕduve) e de 30 fl. Din fondulŭ cestorŭ din urmă s'au împărţitŭ în anulŭ acesta 4700 fl., care sumă va cresce din anŭ în anŭ.

Slujbe pentru ţerină.

Ni-se scrie din părţile Năsĕudului:

„Poporul comunei Runcŭ, la sfatulŭ d. preotŭ de acolo Teod. Dumitru, s'a obligatŭ a ţinė 7 Vinerĭ pentru ferirea ţĕrinei de grindină. Aceste Vinerĭ se şi ţinŭ cu cuviinţă, se face slujbă regulatŭ şi se scotŭ şi icónele când e timpŭ plăcutŭ. Poporulŭ se adună la biserică în numĕrŭ câtŭ se póte de numerosŭ. Tineretulŭ e opritŭ dela jocŭ".

Décă am sci, că credincioşii românĭ din Runcŭ ţinŭ cu atâta sfinţeniă Duminecile şi celelalte sĕrbătorĭ legate de peste anŭ, încâtŭ acelea, nefiindu-le de ajunsŭ pentru a se ruga destulŭ lui Dumneḑeu, s'au vĕḑutŭ îndemnaţĭ a jertfi pentru acestŭ scopŭ încă 7 ḑile din timpulŭ lorŭ de lucru: atuncĭ încă amŭ mai înţelege statul preotului din Runcŭ. Scimŭ însĕ, că peste totŭ, dér mai cu sémă în părţile Năsĕudului — de care se ţine şi comuna Runcŭ — Duminecile şi sĕrbătorile legate nu numai că nu se ţinŭ după cuviinţă, ci chiar în aceste ḑile, în lipsa unorŭ ocupaţiunĭ oneste, se sĕvêrşescŭ cele mai necreştinescĭ lucrurĭ, se înfundă cârciumile cu ómenĭ, şi din cârciume rĕsarŭ apoi norii cei negri de pĕcate.

De aceea noi credemŭ, că părintele dela Runcŭ ar fi lucratŭ mai corectŭ, décă ar fi îndemnatŭ pe credincioşii sĕi, ca sĕ cinstéscă mai întêiu de tóte Duminecile şi sĕrbătorile legate ale bisericei dreptŭ şi precum se cuvine.

Décă îndurarea lui Dumneḑeu s'ar putė câştiga prin aceea, că omulŭ se reţine dela lucru, atuncĭ celŭ dintêiu locŭ l'ar avė leneşii. A crede însĕ aşa ceva nu este iertatŭ. Munca cinstită este unŭ lucru plăcutŭ nu numai înaintea ómenilor, ci şi a lui Dumneḑeu. Celŭ ce voesce déră a câştiga îndurarea cerului, nu va căuta s'o facă acésta prin aceea, că se reţine dela lucru, ci mai întâiu de tóte va căuta sĕ umble în căile Domnului, şi décă tocmai voiesce sĕ facă unŭ *votŭ* sĕ-lŭ facă nu prin a se reţinė dela muncă — care este celŭ mai uşorŭ lucru din lume — ci va face votulŭ, că d. es. se va retinė pe unŭ anumitŭ timpŭ dela cutare şi cutare plăcere pătimaşă cum ar fi de a nu mai merge la cârciumă, orĭ că va sĕvîrşi cutare şi cutare fapte nobile şi creştinescĭ, carĭ servescŭ spre mărirea lui Dumneḑeu etc.

Aşa-déră nu prin abstinerea dela muncă şi nu prin lenevirea timpului scumpŭ, ce ni-l'a lăsatŭ Dumneḑeu spre folosinţă, avemŭ noi sĕ căutămŭ îndurarea Celui ce stăpânesce elementele naturei, precum grindina şi celelalte, ci prin împlinirea şi păzirea poruncilorŭ lui sfinte.

Óre n'ar fi fostŭ mai plăcutŭ înaintea lui Dumneḑeu, décă locuitorii din Runcŭ, în locŭ de a-se reţinė dela muncă în cele 7 Vinerĭ, s'ar fi îndatoratŭ tocmai din contră, ca sĕ lucreze încă mai cu zelŭ ca altă-dată şi rodulŭ muncei lorŭ din aceste ḑile sĕ-lŭ fi dăruitŭ de pildă pentru unŭ fondŭ separatŭ alŭ bisericei, ale căruia percente anuale sĕ se fi destinatŭ pentru ajutorarea celorŭ sĕracĭ, orĭ pentru alte scopurĭ de asemenea natură?

Décă în comuna Runcŭ s'ar afla numai 300 de braţe muncitóre şi décă preţulŭ unei ḑile de lucru l'amŭ socoti numai cu 20 cr., încă şi în acestŭ casŭ credincioşii din Runcŭ prin ţinerea celorŭ 7 Vinerĭ perdŭ unŭ capitalŭ de celŭ mai puţinŭ 420 fl. v. a. Câte binefacerĭ, câte fapte binecuvêntate de Dumneḑeu nu s'ar fi pututŭ sĕvêrşi cu unŭ asemenea capitalŭ!

Apoi nu trebue sĕ uitămŭ, că ne suntŭ peste capŭ de ajunsŭ sĕrbătorile câte le avemŭ. Ca sĕ nu mai vorbimŭ de părerile altorŭ mulţĭ bărbaţĭ luminaţĭ ai nėmului nostru, preoţĭ şi mirenĭ, vomŭ cita la acestŭ locŭ numai cele ce le-a scrisŭ în privinţa acésta d-lŭ Popŭ-Avelŭ Bociatŭ, protopopulŭ Ulpiei-Traiane, în studiulŭ sĕu „Despre causa sĕrăciei poporului românŭ", publicatŭ în fóia nóstră la finea anului trecutŭ. Étă ce ḑice d-sa:

..."Altă causă de sĕrăciă vomŭ afla în puţina preţuire a timpului de lucru, pe care Englesulŭ 'lŭ numesce banŭ. Acésta provine parte din vina poporului, care multe ḑile le petrece în nelucrare, parte însĕ din motive religióse. Timpurile de tristă memoriă a robotelorŭ au lăsatŭ o mulţime de ḑile de sĕrbătorĭ în obiceiurile poporului, de care nu se póte desbăra uşorŭ şi care detragŭ mii de braţe dela muncă şi prin urmare capitale enorme din sînulŭ poporului. Şi aceste ḑile, spre cea mai mare daună, vinŭ înainte chiar în driculŭ verei, când economia câmpului pretinde cea mai imperativă încordare a tuturorŭ braţelorŭ de muncă, — în timpulŭ secerei şi a fânului şi o ḑi petrecută în nelucrare póte sĕ aducă pierdere simţită economului. Datorinţa preotului este a lumina pe poporŭ în acéstă privinţă, a-i dovedi, că aceste ḑile nu suntŭ sĕrbătorĭ puse de biserică, şi a'i arăta originea lorŭ; a'i desfăşura pierderea lui casnică şi a-i împrăştia cu prudinţă păstorală acelŭ prejudiţiu înrădĕcinatŭ, că avêndŭ óre-care pagubă, numai pentru lucrulŭ dintr'o asemenea ḑi a fostŭ pedepsitŭ. Nu se póte cere dela preotulŭ românŭ, ca în contra canónelorŭ bisericescĭ sĕ propage ideile din ce în ce mai reslăţite despre abrogarea tuturorŭ sĕrbătorilorŭ, căcĭ contra acestorŭ încercărĭ eventuale s'ar revolta simţulŭ religiosŭ putenicŭ alŭ poporului întregŭ şi le-ar combate. Interesulŭ propriu însĕ cere, ca acela sĕ se cultiveze şi întărésca, dér totŭ asemenea cere interesulŭ comunŭ, ca preotulŭ sĕ se opună cu tótă resoluţiunea acelorŭ obiceiurĭ şi credinţe, carĭ împedecă desvoltarea muncei oneste şi dĕrîmă bunăstarea materială."

Asupra acestui sfatŭ în adevĕrŭ folositorŭ atragemŭ atenţiunea părintelui dela Runcŭ şi a celorŭ carĭ mai facŭ ca d-sa.

Voci din publicŭ.[1]

Mulţămită publică.

Fiindŭ torturată mai multŭ timpŭ de orbire, am căutatŭ sĕ'mĭ vindecŭ starea mea nesuportabilă. Astfelŭ la sfatulŭ nepótei mele, d-nei Maria Grama, am venitŭ din Făgăraşŭ la Braşovŭ, ca sĕ mĕ supunŭ unui tratamentŭ temeinicŭ alŭ cunoscutului medicŭ de ochĭ d. Dr. Augustŭ Fabricius. Constatându-se, că suferŭ de albéţă, d. Dr. A. Fabricius fù de părere, că numai operându-mĕ îmĭ póte ajuta, şi aşa mĭ-am pusŭ tótă încrederea în mânile acestui nobilŭ medicŭ, care la 27 Ianuarie a făcutŭ operaţiunea pregătitóre, ér la 5 Maiu m'a operatŭ de albéţă. Astfelŭ numai ostenelei pline de jertfă a d-lui Dr. A. Fabricius am a mulţămi recăpĕtarea vederei, care e atâtŭ de preţiósă omului. Pĕtrunsă de sentimentulŭ de recunoscinţă, mĕ simţŭ obligată a esprima înainte de plecarea mea din Braşovŭ, şi pe acéstă cale cea mai adâncă mulţămită binefăcĕtorului meu, atrăgêndŭ atenţiunea tuturorŭ acelora, carĭ suferŭ de ochĭ, asupra acestui fórte consciențiosŭ şi destoinicŭ operatorŭ de ochĭ.

Iuliana de Caballini.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS".

(Serviciulŭ de coresp. biuroului din Pesta.)

Pesta, 7 Iunie. Fóia oficială publică autografulŭ preînaltŭ, cu care Michael Maurer e numitŭ fişpanŭ alŭ comitatului Braşovŭ.

Caracterulŭ.*)

Formarea caracterului.

I. Influinţa familiei.

(Urmare.)

Mama nu numai că póte scuti şi susţinė sufletulŭ copilului ei, ci póte face mai multŭ, celŭ mai frumosŭ şi greu lucru în lume, ea, cum ḑice filosofulŭ Herder, póte scăpa chiar sufletulŭ perdutŭ alŭ copilului. Unŭ esemplu strălucitŭ pentru acésta este Monica, mama lui Augustinŭ, póte a celui mai mare teologŭ, din câţĭ au fostŭ şi suntŭ. Tatălŭ sĕu voia sĕ facă dintr'ênsulŭ unŭ mare oratorŭ şi aduse pentru scopulŭ acesta cele mai marĭ jertfe, mamă-sa însĕ îlŭ îndruma mereu spre bunulŭ celŭ mai înaltŭ, îlŭ sfătuia, se ruga de elŭ, îlŭ admonia şi îlŭ îndemna la castitate — înzadarŭ, elŭ studià scrierile clasicilorŭ şi se depărtà totŭ mai multŭ de idealulŭ mamei sale. Ea însĕ nu înceta de a se ruga pentru elŭ, până ce în urmă rugăciunea ei a fostŭ ascultată. Augustinŭ vĕḑù, că filosofii nu-i potŭ oferi ceea ce căuta elŭ şi începù sĕ despereze, că va afla vre-odată adevĕrulŭ. Predica lui Ambrosiu deşteptà aducerea aminte de juneţa lui evlaviósă, Augustinŭ scrutà (cercetà) mai departe şi după o luptă grea, în care îlŭ sprijiniau neîncetatŭ lacrĕmile şi rugăciunile mamei sale, elŭ se convinse despre adevĕrulŭ creştinismului şi se retrase în oraşulŭ sĕu natalŭ Tagaste, de unde fù chiămatŭ mai târḑiu la demnităţĭ înalte bisericescĭ.

Dér istoria ne dă şi esemple, că ómenĭ marĭ au fostŭ fórte nefavorabilŭ influinţaţĭ de mamele lorŭ. Aşa se póte ḑice, că încăpăţînarea, îndârjirea, misantropia şi firea pripită a lui Byron în parte mare este a se atribui influinţei stricăcióse a mamei sale, cu tóne violente şi nechibzuite. Ea a mâhnitŭ pe propriulŭ ei fiu, batjocorindu-lŭ pentru-că avea unŭ piciorŭ turtitŭ şi nu arare-orĭ a aruncatŭ cleştele, séu ce avea tocmai în mână, după dênsulŭ. De aceea Byron, cu tóte că era mare, a fostŭ totuşĭ aşa de nenorocitŭ şi slabŭ — elŭ a suptŭ adecă prea multŭ veninŭ, — cum însuşĭ esclamă în scrierea sa, cavalerulŭ Harold: „isvorulŭ vieţei mele a fostŭ înveninatŭ'".

Asemenea a moştenitŭ renumitulŭ actorŭ Foote dela mama sa însuşirea de a fi risipitorŭ. După-ce ea şi-a fostŭ risipitŭ tótă averea, care era destulŭ de însemnată, nu s'a pututŭ ajunge cu o miiă de florinĭ, ce-i primia dela fiulŭ sĕu, şi de aceea îi scrise: „Iubite Sam! Mĕ aflu în arestŭ pentru datorii; vino şi ajută mamei tale, care te iubesce. — E. Foote". La acéstă scrisóre ea primì următorulŭ rĕspunsŭ: „Iubită mamă! Şi eu mĕ aflu în arestŭ pentru datorii, prin ceea ce este împiedecatŭ de-a plăti datoriile scumpei sale mame alŭ ei iubitorŭ fiu: — Sam Foote".

De aceea este bine şi necesarŭ ca femeia sĕ aibă în activitatea ei casnică unŭ sensŭ practicŭ; ea trebue sĕ posédă virtuţile şi însuşirile, pe carĭ unŭ filosofŭ le-a numitŭ cele „ziditóre de casă": iubire de ordine, curăţeniă, diliginţă, păstrare, disciplină, înţelepciune şi esperienţă. Tóte aceste însuşirĭ trebue sĕ le aibă şi neguţătorulŭ şi meseriaşulŭ décă voiesce sĕ înainteze; dér pe când aceştia trebue sĕ cunóscă bine o anumită afacere séu specialitate, căreia îi s'au dedicatŭ, femeia pe lângă aşa numitulŭ lucru de mână femeiescŭ, nu trebue sĕ cunóscă decâtŭ meseria séu arta bucătăriei, întru câtŭ o pretinde economia casei — afară décă îşĭ póte ţinė servitorĭ pentru tóte aceste. Dér nicĭ atuncĭ nu suntŭ de prisosŭ aceste cunoscinţe; căcĭ nu numai ochiulŭ stăpânului, dér şi ochiulŭ stăpânei îngraşă vitele din ogradă. Ar fi însĕ o adevĕrată nebuniă, décă femeile s'arŭ ruşina de-o asemenea ocupaţiune, cum se întêmplă mai alesŭ în cercurile celorŭ parveniţĭ; femeile de posiţia cea mai înaltă au fostŭ şi suntŭ bine deprinse în bucătăria lorŭ, aşa de pildă regina Victoria a Angliei şi fiică-sa mama împĕratului germanŭ de aḑĭ.

Se înţelege de sine, că femeia trebue sĕ scie atâta aritmetică, ca sĕ-şĭ pótă purta corectŭ cartea de întrărĭ şi eşirĭ. Celŭ ce scie sĕ-şĭ facă bine calcululŭ şi sĕ socotéscă bine, este în totdéuna şi punctualŭ — o însuşire fórte însemnată, căcĭ timpulŭ nu este numai monedă, cum ḑice spiritulŭ speculativŭ, ci timpulŭ este, cum ḑice Schiller, agrulŭ, în a căruia brazdă noi trebue sĕ sĕmĕnămŭ cu înţelepciune fapte, carĭ înflorescŭ pentru eternitate.

[1] Pentru cele cuprinse în acéstă rubrică redacţiunea nu ia rĕspunderea.

*) După Smiles-Rudow. A se vedė Nr. 113 alŭ „Gaz. Trans." din anulŭ curentŭ.

Tóte însușirile numite: sêmțulŭ de ordine, diligința, păstrarea ș. c. l. trebue sĕ se câștige printr'o obicĭnuire timpuriă și continuă în casă și în școlă; numai însușirea din urmă, esperiența, o câștigă omulŭ numai după-ce crescerea în înțelesŭ mai strînsŭ, adecă aceea ce o dă scóla, s'a terminatŭ. Pentru sexulŭ femeiescŭ, afară de numitele deprinderĭ, suntŭ de însemnătate și regulele fundamentale ale igienei, prin carĭ femeia, înainte de a deveni ea însașĭ mamă, învéță și trebue sĕ învețe cu ce mijlóce sĕ-șĭ păstreze sie-șĭ și prin aceea și viitórei generațiunĭ bunulŭ celŭ mai înaltŭ. Esistă manuale medicale cu privire la regulele pentru sănĕtate. Mama însășĭ însĕ póte face și aicĭ mai multŭ ca toțĭ; e lucru simplu: influința bunului aerŭ, a apei bune și a mișcărei corporale.

Mai trebue sĕ aibă femeia cunoscință despre stofele pentru îmbrăcăminte și despre victualii cunoscêndŭ mai alesŭ, carĭ suntŭ mai nutritóre și carĭ mai bune pentru copii micĭ și marĭ, așadéră chemiă de bucătăriă *practică* și *nu* sciintifică; apoi sĕ cunóscă și prețurile, carĭ o scutescŭ de a fi înșelată și de a-șĭ pierde timpulŭ tocmindu-se, — c'unŭ cuvêntŭ femeia trebue sĕ scie totŭ ce o bună mamă póte învĕța pe fiica ei. Se înțelege de sine, că acéstă scólă practică n'are de scopŭ a face din femeiă bucătărésă séu îngrijitóre de casă.

In genere în anii dintêiu cea mai bună crescere pentru băiețĭ este și cea mai bună pentru fete; căcĭ tóte considerantele, carĭ recomandă o desvoltare mai înaltă a spiritului bărbătescŭ, suntŭ valabile și cu privire la sexulŭ femeninŭ. Prudența (isteția) va da unŭ avêntŭ activității folositóre a femeei în tóte ramurile economiei casnice. Ea va fi scutită prin acésta de nechibzuință și de orĭ-ce mĕsurĭ întortochiate și va puté sĕ înfrunte tóte întêmplările vieței cu bărbățiă. Puterea ei spirituală fiindŭ bine deprinsă, ea va avé unŭ scutŭ mai tare și mai sigurŭ în contra înșelăciunei și a seducerei, decâtŭ décă va cresce în nesciință nevinovată și încreḍĕtóre, care a nenorocitŭ multe fete de altmintrelea bine crescute. Printr'o moralitate tare și prin frica lui Dumneḍeu femeia va ajunge multŭ mai departe decâtŭ prin frumseță corporală și, avêndŭ încredere în sine cumpĕtată și fiindŭ stăpână pe judecata ei, ea va afla cele mai bogate isvóre de fericire casnică.

Trebue sĕ ḍicemŭ și sĕ repetămŭ mereu, că femeile nu se crescŭ numai ca sĕ fiă ele însele fericite, ci ca sĕ fericéscă și pe alții, căcĭ cea mai mare fericire a femeii este de a ferici, și c'unŭ cuvêntŭ de a trăi pentru alții și prin alții.

Bărbatulŭ nu póte fi sănĕtosŭ în privința spirituală și morală, décă femea nu este sănĕtósă; cu atâtŭ mai puținŭ potŭ fi sănĕtoșĭ copiiĭ. De aceea crescerea femeii este de cea mai mare însemnătate pentru tóte popórele. Nu numai că moralitatea și mintea bărbatului îșĭ află celŭ mai bunŭ sprijinŭ și cea mai bună promovare în curățenia și în prevenirea simpatică a femeii, — ci cu câtŭ mai înaltă și mai desĕvêrșită e desvoltarea darurilorŭ ambelorŭ sexe, a fie-căruia *în felulŭ sĕu*, cu atâtŭ mai bine va fi orênduită societatea, cu atâtŭ mai sigurŭ și mai constantŭ va înainta ea pe calea desvoltării și a progresului sănĕtosŭ și priinciosŭ.

Aceste trebue sĕ le aibă în vedere mamele la crescerea copiilorŭ.

MULTE SI DE TOATE.

Tălharĭ ucigașĭ.

Se scriu din Kulmbach următórele: Doi prisonerĭ tălharĭ au fostŭ dușĭ ca martorĭ din Plassenburg în Darmstadt. Când fură escortațĭ îndĕrĕtŭ în Plassenburg de doi gendarmĭ, tâlharii atacară în cupeu pe aceștia și se născŭ o înfiorătóre luptă între ei. Hoții aveau deslegată câte-o mână și fără de-a lua de veste gendarmii, scóseră câte unŭ cuțitŭ și împunseră de câte-va orĭ în gendarmĭ. Aceștia apĕrându-se cu săbiile au rănitŭ greu pe tâlharĭ. Ajutorŭ nu putea sĕ vină fiind-că trenulŭ mergea repede și signalŭ sĕ dea nu puteau fiind-că lipsia orĭ ce mijlocŭ spre așa ceva. Când ajunse trenulŭ în Kulmbach, deschiḍêndu-se cupeulŭ, călăuḍulŭ vĕḍu 4 ómenĭ svîrcolindu-se în sângele lorŭ aprópe fără suflare. Au fostŭ dușĭ în spitalŭ.

*

Marĭ furtunĭ în America.

O telegramă din New-York spune, că în statele Wisconsin și Ohio au fostŭ marĭ furtunĭ, carĭ au pricinuitŭ pagube enorme. în Mansfield (Ohio) trăsnetulŭ a căḍutŭ într'o fabrică de prafŭ de pușcă în care erau 5000 funțĭ de prafŭ. Edificiulŭ a fostŭ ridicatŭ în aerŭ omorîndŭ trei ómenĭ. Furtuna a mai dĕrîmatŭ și unŭ institutŭ de copii din Glenxoo, unde au muritŭ mai mulțĭ ómenĭ și alții au fostŭ greu rănițĭ.

*

Unŭ domnitorŭ care fură.

Regele din Cunan deja de unŭ anŭ petrece în Parisŭ. Pe supușii sĕi, despre a cărorŭ credință și abnegațiune față de elŭ este pe deplinŭ convinsŭ, i-a încredințatŭ la nisce servitorĭ vrednicĭ de încredere. Regele apoi s'a datŭ cu totulŭ unei viețĭ plăcute și fără de grijĭ, neavêndŭ témă nicĭ de dinamită, nicĭ de melinită. Intr'o ḍi „regele din Cunan" eșì la plimbare și apucândŭ din întêmplare pe o stradă mai dosnică vĕḍu espuse într'unŭ galantarŭ deschisŭ mai multe umbrele. Furându-i ochii una dintre umbrele, regele puse mâna pe ea și hai s'o ia la fugă. In momentulŭ acesta însĕ doi polițiștĭ au pusŭ mâna pe elŭ și dreptŭ pedépsă a fostŭ judecatŭ la 6 ḍile închisóre.

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

Maiu are 31 ḍile. Pretariu

1890 Ḍilele sĕptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele rĕsare	Sórele apune
Dum.	27 Mart. Therapontu	8 Medard	4. 3	7. 55
Lunĭ,	28 Păr. Nichit'a	9 Barnimus	4. 3	7. 56
Marțĭ,	29 Mart. Teodosia	10 Margareta	4. 2	7. 56
Mercurĭ,	30 Păr. Isachie	11 Barnaba	4. 2	7. 57
Joi,	31 Păr. Eremia	12 Basilides	4. 2	7. 57
Vinerĭ,	1 Iuniu Mart. Iustinu	13 Ant. de Pad	4. 2	7. 57
Sâmb.	2 Păr. Nichifor.	14 Antonia	4. 2	7. 58

Scirĭ comerciale.

B.-Pesta, 31 Maiu. Têrgulŭ de Medard, ținutŭ sĕptĕmâna trecută, a decurs fórte liniștitŭ. Circulația în manufacturĭ de totŭ restrînsă. Lână nouă s'a adusŭ puțină. Numĕrarŭ tótă sĕptĕmâna n'a fostŭ prea multŭ. Interesele pentru domicile prima s'a ținutŭ la $3^5/_8$—$3^3/_4$%.

Cereale. Prețulŭ pe piețele esterne a căḍutŭ mai pretutindenea. In Germania grâulŭ a pierdutŭ 3 mărcĭ, sĕcara 2, din prețurile sĕptĕmânei trecute.

Coloniale. Negoțulŭ din sĕptĕmâna trecută regulatŭ. *Zăharulŭ* notéză rafinatŭ 32.76, 33.25, tăiatŭ 34.50, 34.25 suta de chilogr. *Caféua*, fermŭ, Ceylon 205, 193 fl., Portorico 190, 184 fl. Mocca 194, 186 fl.

Păstăiósele s'au negociatŭ mai slabŭ ca sĕptĕmâna trecută din causa lipsei de esportŭ. Notéză: *fasolea albă* (cerere slabă) 6—7 fl., *lintea* 9 fl., *mazărea* 8.50, 9.50.

Victualie. Negoțŭ de sĕptĕmână în *ouĕ* cu tendență slabă. Marfă puțină, dér și consumențĭ puținĭ. Au încheiatŭ 55—56, la 1 fl. — Galițe, ofertă îndestulitóre, cerere de asemenea viuă. Notéză: *gâsce* grase 3.60, 5 fl., slabe 2.40, 2.70; *rațe* grase 1.50, 1.70, slabe 1.10, 1.20, *pui* 70—90 cr. — părechia. *Untŭ* prima 80—85 fl., *cépă* roșiă 12 fl., *usturoiu* 24—25 fl. maja metrică.

Unsórea de porcŭ a încheiatŭ cu 51 fl., cu butoiu, 49.50 fără butoiu.

Pei. S'au vêndutŭ 10,000 de óiă cu 50 fl. suta de chilogr., 20,000 sêrbescĭ cu 112 fl. pr. suta bucățĭ. Pei de mielŭ s'au vêndutŭ 50,000 bucățĭ cu 65—72 suta.

Unŭ amicŭ dela Teiușŭ ne comunică scirea îmbucurătóre, că pe acolo nu numai n'a bătutŭ ghiața, după cum amŭ împărtășitŭ noi, pe basa rapórtelorŭ ministerialĭ, ci din contră bucatele promitŭ o recoltă din cele mai bogate.

Têrgulŭ de rîmători din Steinbruch. La 2 Iunie n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 168.024 capete, la 3 Iunie au întratŭ 1251 capete și au eșitŭ 1084 rĕmânêndŭ la 3 Iunie unŭ numĕrŭ de 168.192 capete. — Se notéză: marfa *ungurescă* veche, grea dela 41 cr. până la 42 cr. marfă *ungurescă* tineră grea dela 43½ cr. până la 44½ cr., *de mijlocŭ* dela 44 cr. până la 45½ cr. — *ușóră* dela 45 cr. până la 46 cr. — *Marfă țĕrănéscă* grea dela — până la — cr. — *de mijlocŭ* dela 44 cr. până la 44½ cr. *ușóră* dela 45 cr. până la 45½ cr. — *Marfă de România* de *Bákony* grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă grea dela — cr. până la — cr. însĕ transito ușóră dela — cr. până la — cr. transio dto țepósă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. *Marfă sêrbéscă* grea dela 44—45½ cr. transito, mijlociă grea dela 44—45 cr. transito-șuóră dela 43—45½ cr. Porcĭ îngrășațĭ de unŭ anŭ dela — cr. până la — cr., îngrășațĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr., îngrășațĭ cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântărițĭ a gară cu 4½.

Tragerĭ la sorțĭ.

Losurĭ de statŭ din 1864, 2 Iunie seriele: 102, 573, 756, 832, 1110, 1163, 1164, 1519, 1570, 1631, 1860, 2321, 2368, 2645, 2657, 2673, 2801, 3095, 3097, 3157, 3332, 3623, 3713, 3839, 3870, 3986. Plata 1 Septemvre, tragerea următóre 1 Decemvre.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 4 Iunie 1890.

Sĕminṭe	Cualitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilogr. dela	Prețulŭ per 100 chilogr. până
Grâu Bănățenescŭ	—	——	——
Grâu dela Tisa	80	8.60	8.65
Grâu de Pesta	80	8.55	8.60
Grâu de Alba-regala	80	8.60	8.65
Grâu de Bácska	78	8.45	8.55
Grâu ung. de nordŭ	—	.—	.—

Sĕmințe vechĭ orĭ nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Prețulŭ per 100 chilgr. dela	Prețulŭ per 100 chilgr. până
Sĕcară		70—72	7.—	7.35
Orzŭ	Nutrețŭ	60.62	6.50	6.80
Orzŭ	de vinars	62.64	7.—	7.60
Orzŭ	de bere	64.66	.—	.—
Ovĕsŭ		39.41	8.—	8.25
Cucuruzŭ	bănăț.	75	5.05	5.10
Cucuruzŭ	altŭ soiu	73	4.95	5.—
Cucuruzŭ	"	—	.—	.—
Hirișcă	"	—	5.50	5 75

Prețulŭ pe 100 chilograme

Producte div.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	Cursulŭ până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	50.—	52.—
—	francesă		—.—
—		—.—	—.—
"	roșiă	2[illegible] —	[illegible]2.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	44.50	4[illegible].—
Oleu de in		5.25	5 50
Uns. de porc	dela Pesta	52.—	52.50
"	dela țeră		—.—
Slănină	svêntată	43.—	43.50
"	afumată	50.—	50.—
Sĕu		35.—	36.—
Prune	din Bosnia în buțĭ		
"	din Serbia în sacĭ		
Lictarŭ	slavonŭ nou		
"	bănățenescŭ		
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	ungurescĭ		
"	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	124.	125.
Spirtŭ	brutŭ	12.25	12.75
"	Drojdiuțe de spirt	14.75	15.25

Bursa din Bucurescĭ din 4 Iunie.

Valorĭ	%	secump
Rentă română perpetuă 1875	5%	102.—
Renta română amortisabilă	5%	98.½
dtto	4%	86.½
Renta rom. (rurale convertite)	6%	102.—
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem	5%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraș. Bucurescĭ	5%	92.½
idem idem din 1884	5%	—.—
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	104¾
idem idem	5%	98.¾
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	104.½
idem idem	6%	102.½
idem idem	5%	95.—
Credit Fonc. Urban din Iașĭ.	5%	81.—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr	260.—
	v. N.	
Banca Nation. ult. div. 82.15	500	1200.—
Dacia-România ult. div. 30 lei	200	318.—
Naționala de asig. ult. div. 20 lei	200	—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 13.12	500	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div.	250	—.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei div.	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. 25	100	—.—
Soc. de Reas. ult. div. 10 l. aur	200	—.—
Nation. de Asig. ult. div. 128.35	—	—.—
Societ. de Constr. ult. div.	-	—.—
Societ. de Hârtie ult. div.	—	—.—
Agio în Bursă	—	0.10
Rubla de hârtie	—	—.—
Banca Nation. a României		
Scompt.	6—	—.—
Avansurĭ pe efecte	7%	—.—
Avansurĭ pe Lingourĭ	7%	—.—

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 7 Iuniu st. n. 1890.

		Cump.		Vênd.
Bancnote romănescĭ	Cump.	9.25	Vênd.	9.29
Argintŭ românescŭ	"	9.20	"	9.24
Napoleon-d'orĭ	"	9.29	"	9.32
Lire turcescĭ	"	10.57	"	10.62
Imperialĭ	"	9.55	"	9.60
Galbinĭ	"	5.45	"	5.50
Ruble rusescĭ	"	133.—	"	134.—

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Editorŭ și redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Nru. 6745—1890. 346,2—2

PUBLICAȚIUNE

Facerea șoselei la Stupinĭ dela biserica română gr. or. de acolo până la Hotarulŭ boilorŭ întrĕ Lunca vițeilorŭ și Rogoaze, precum și furnitura materialului de pétră trebuinciosŭ și a cantității de petrișŭ pentru șoseaua comitatului ce conduce dela susŭ numita biserică prin loculŭ Tilii vechĭ cătră drumulŭ țĕrei spre Feldióra se dă în antrepriză prin oferte în scrisŭ.

Suma după devisŭ pentru construirea drumului mai ântêiu amintitŭ face 6204 fl., ér pentru alŭ doilea drumŭ suntŭ a se preda 1465 metrii cubicĭ pétră, 160 prisme à 2 metri cubicĭ petrișĭ și 1592 prisme à 2 metri cubicĭ petrișŭ de rîu séu petrișŭ sfărîmatŭ. — Darea în antrepriză a acestei lucrărĭ și a furniturei de pétră și petrișŭ va avea locŭ *Marțĭ în 10 Iunie a. c. la 11 óre a. m.* în cancelaria oficiului orășenescŭ de economiă, unde doritorii au a așterne până la óra susŭ indicată ofertele lorŭ în scrisŭ, sigilate, timbrate și provĕḍute cu vadiu de 5% dela suma totală ce vorŭ pretinde.

Deschiderea ofertelorŭ intrate se face în publicŭ la loculŭ arătatŭ la 12 óre precisŭ în aceiașĭ ḍi.

Condițiunile amĕrunțite pentru ofertă, mĕsurătóre și devisŭ se potŭ vedea până la ḍiua pertractării ofertelorŭ în órele obicĭnuite de oficiu la biroulŭ economicŭ orășenescŭ.

Brașovŭ, 31 Maiu 1890.

Magistratulŭ orășenescŭ.

Szám 480—1890 tkvi. 342,1—1

Arverési hirdetményi kivonat.

A Fogarasi kir. járásbiroság mint telekkönyvi hatoság közhirré teszi, hogy bethleni Zsiga Iuon és társai végrehajtatónak Anutzia Iuon Bodirnea vegrehajtást szenvedö elleni 131 frt. 80 kr. tökekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék a Fogarasi kir. járásbiroság területén lévö Bethlen községben fekvö a bethleni 34 szám tjkvben foglalt:

71 (	hr. sz. ingatlan	160 frt.	3529	hr. sz. ingatlan	6 frt.
72 (		18 „	4606	„ „ „	1 „
734 (	„ „ „	3 „	5540/2	„ „ „	54 „
736 (	„ „ „	20 „	6038	„ „ „	1 „
756	„ „ „	29 „	6064	„ „ „	1 „
1000	„ „ „	12 „	6080	„ „ „	1 „
1034	„ „ „	2 „	6248	„ „ „	5 „
1157	„ „ „	6 „	6466	„ „ „	6 „
1861	„ „ „	7 „	582 22/a (		
2032	„ „ „	7 „	582 23/b (	„ „ „	38 „
2118	„ „ „	4 „	3768 (		
2714	„ „ „	12 „	3769 (	„ „ „	20 „
3228	„ „ „	5 „	5659/7	„ „ „	25 „

ezennel megállapitot kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok *1890 évi Junius hó 25-ik napján délelött 10 órakor* Bethlen községházánál leendö fogonatositása megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozok tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi: LX t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ban kijelöltóvadék képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biroságnál elöleges elhelyezéséröl kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Fogaras 1890 évi Május hó 31-ik napján.

A fogarasi kir. járásbiroság mint telekkönyvi hatóság.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Brassó vármegye alispánjától.

6543/1890 szám

Pályázat.

Brassó rendezett tanácsu városnál az 1886: XXII. t. cz. értelmében f. é. junius hó 25-én megejtendö általános tisztujitásnál választás utján betöltendö alábbi állomásokra pályázatot nyitok:

1. Polgármester . . . 2000 frt. fizetés 400 f. lakbér
2. három tanácsos, egyenkent 1300 „ „ 200 „ „
3. Tiszti ügyész . . . 1300 „ „ 200 „ „
4. árvaszéki ülnök. . . 1200 „ „ 200 „ „
5. számvevö . . . . 1100 „ „ 200 „ „
6. városi pénztárnok . . 1200 „ „ 200 „ „
7. pénztári ellenör . . 900 „ „ 200 „ „
8. városi adószedö . . 950 „ „ 200 „ „
9. v. adóellenör . . . 750 „ „ 150 „ „
10. adóhivatali irnok . . 450 „ „ 100 „ „
12. városi gazda . . . 1300 „ „ 200 „ „
13. városi mérnök . . . 1500 „ „ 200 „ „
14. két tanácsi gyakornok, egyenkint 450 frt. fizetés.

A számvevö tartozik az 1100 forintban
a városi pénztárnok . . 1200 „
a „ ellenör . . . 900 „
a „ adószedö . . . 950 „
a „ adóellenör. . . 750 „
a „ adóhivtli irnok . 450 „
megállapitott óvadék letetelére.

Felhivom tehát mindazokat, kik a betöltendö állásokat elnyerni ohajtják, hogy pályázati folyamodványaikat—még pedig a polgármesteri állásnál az 1883: I. t. cz. 5 §. VII. és a tiszti ügyészi állásnál az 1883: I. t. cz. 5 §. VIII foglalt mincsitéseket igazoló okmányokkal felszerelve hozzám f. é. junius hó 22-éig annál bizonyosabban nyujtsák bé, mert késöbb érkezett folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

A jelenleg állásban levö tisztviselöknek—a mennyiben kizárólag ezen állásra óhajtanak pályázni, melyet az idö szerint betöltenek, legkésöbb folyó évi *junius 22-ig* irásban vagy szóval tett jelentkezése pályázat gyanánt elfogadtatik.

Brassó, 1890 évi junius hó 4-én.

Roll Gyula,
kir. tanácsos alispán

350,3—1

Tipografia A. MURESIANU Braşov.